

**Kecskemét
polgármesterei
1848 - 1950**

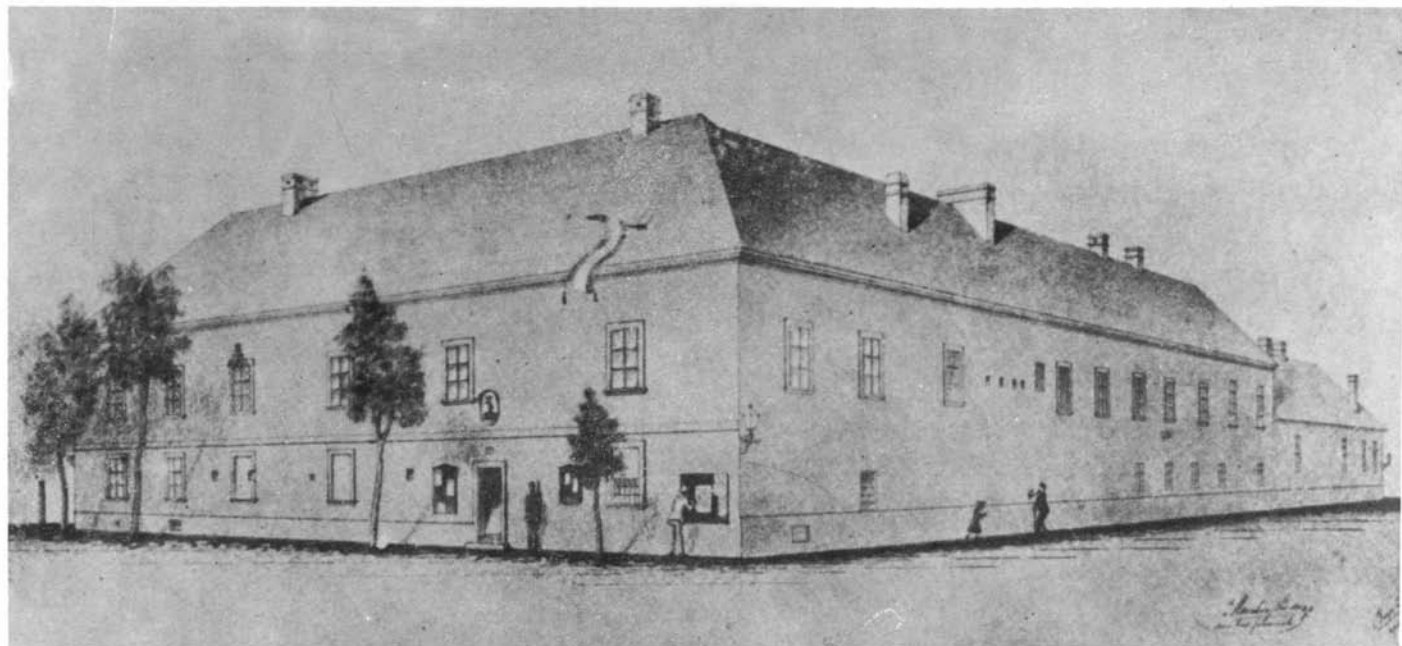

Kecskemét
Szabadság-tér — Freiheits Platz

Lechner Ödön és Pártos Gyula tervei alapján
1893-tól 1896-ig épült városháza korabeli fényképe

Az 1746-ban épült régi városháza.
(A legújabb kutatások szerint
feltehetően a 18. sz. elején épült, majd 1746-ban átalakították.)

A polgármester

E tisztség és annak elnevezése Nyugat-Európából származik, ahol a középkorban abban az időszakban keletkezett, amikor a városok lakossága – gyakran fegyveres küzdelmek árán is – mindinkább függetlenítette magát a világi és egyházi hűbéruraktól, s amikor iparuk és kereskedelmük következtében mind nagyobb jelentőségre tettek szert. A városok első tisztviselője volt a polgármester. Egyes nyugati államokban a falvak vezető tisztviselőjét is polgármesternek nevezték. Franciaországban a legkisebb település élén is a „maire”-nek, Olaszországban „sindaco”-nak, Németországban „Bürgermeister”-nek nevezett polgármester állt.

Magyarországon a 12-13. században a piachelyeken, jelentős útvonalak, hidak, révátkelőkhöz mellett, vagy királyi, várispáni, püspöki székhelyeken és egy-egy nagybirtok központjában alakultak ki városok. A királyok, a bárók elleni küzdelmükben a városokban kerestek támaszt, kiváltságlevelekkel segítették fejlődésüket. A „szabad királyi város” privilégiummal felruházott városok biztos jövedelemforrást is jelentettek számukra. A sz. kir. városok a király földesúri joghatósága alá tartoztak, csak a királynak voltak alárendelve. Magyarországon csak a sz. kir. városok élén állt polgármester. A királyokon kívül a főpapok és a világi nagybirtokosok is adtak egyes jobbágyfalvainak – amelyekben nagyobb számú kézműves is tömörült – különböző mértékű kiváltságokat, bizonyos városi szabadságot, zömében paraszti polgárságuk közössége maga választotta előljáróit: a főbíró és a tancsot, nem fejenként, hanem egy összegben fizették adójukat, stb. Az ilyen mezővárosok (oppidumok) átmenetet alkottak a falu és a szabad királyi város között. A mezővárosok közül azok rendelkeztek nagyobb önállósággal, amelyek hatóságuk választása mellett vásártartást és királyi adókedvezményt biztosító privilégiummal is bírtak. Ezek voltak az ún. privilegizált (szabadalmas) mezővárosok, mint pl. Kecskemét. A feudális nagybirtokosok azonban igyekeztek földesúri jövedelmük megőrzése érdekében akadályozni erősödő mezővárosaik igazi várossá fejlődését.

A várost a főbíróból (polgármesterből) és a rendszerint 12, vagy 24 esküdt polgárból, vagy tanácsnokból (senator) álló testület a városi tanács (magistratus, senatus vagy belső tanács) kormányozta. A városi tanács végezte a feudalizmus korában a helyi törvénykezési, közigazgatási és gazdasági teendőket. A városi tanács tagjait az általában 60-100 tagot számláló külső tanács („választott közösség”, electa communitas) választotta gyakran életfogytiglan, a saját tagjai sorából. Csak a főbíró (polgármestert) választották egy (esetleg 2-3) évre, de őket mindig a belső tanács tagjai közül. Idővel a városokban – így a mezővárosokban is – a hatalom szinte néhány család kiváltsága lett, ezek váltották egymást a tisztújításokon.

Magyarországon az 1848-as márciusi törvények a rendi képviselői monarchia helyébe megteremtették a polgári alkotmányos és parlamentáris királyságot. A törvényhozás a városok rendezését is szükségesnek tartotta, de csak ideiglenesen tudta megoldani. A törvény (1848:23. tc.) a tisztújításokat – aktív és passzív választójogon – a város egész lakosságára kiterjesztette, persze polgári alapokon, cenzushoz (vagyon- és műveltségi feltételekhez) kötve. A tisztviselőket a választójoggal rendelkező városi polgárok választották kijelölés mellett. A 23. tc. a sz. kir. városokról rendelkezett elsősorban, a választásokról, választókról szóló rendelkezései azonban a 24. tc. értelmében azon mezővárosokra is vonatkoztak, amelyek elsőbírósági hatósággal voltak felruházva (mint pl. Kecskemét).

A szabadságharc leverését követő osztrák önkényuralom időszakában az igazgatás minden szintjén kinevezéssel töltötték be a hivatalokat, így a polgármesteri hivatalt is.

A kiegyezés után a középszintű közigazgatás két pillére a vármegye és a törvényhatósági jogú város volt. Ezeket közös néven törvényhatóságoknak nevezték, amelyek saját hatóságukat illetően szabályrendeleteket alkottak. Alsó szinten a közigazgatást a községek látták el. Kecskemét az 1870:42. tc. rendelkezései folytán lett thj. város. (Ez a törvény a sz. kir. városokat a thj. városok csoportjába utalta.) A városi törvényhatóság első embere a polgármester volt, elnökléte alatt működött a városi tanács, a helyi igazgatás végrehajtó szerve. Tagjai a város vezető tisztviselői voltak. A törvényhatóságok legfelsőbb szerve a törvényhatósági bizottság volt. Rendszeresen tartott ülésein a törvényhatóság életére vonatkozóan hozott határozatokat. A polgármestert a th. biz., illetve képviselőtestület 6 évre választotta. (A th. biz. elnöke thj. városokban azonban a város főispánja volt.) A polgári korszakban Magyarországon a városi önkormányzatok igazgatása terén újabb változást az 1929:30. tc. hozott. A városi tanács megszűnt, hatósági jogkörét a polgármester vette át. (A th. biz. és a kisgyűlés lett a polgármester mellett fontos, döntéshozó szerve a városoknak.)

A második világháború után 1950-ig a pártarcok kimenetele eredményeként kinevezéssel dőlt el a polgármesteri hivatal sorsa.

Kecskemét polgármesterei

Hajagos Illés
1848-1849, 1851-1861, 1862-1867

Csányi János
1861-1862

Nagy Lajos *
1867-1872

id. Bagi László
1872-1878

Búza Kiss Mihály *
1878-1880

Lestár Péter
1880-1896

Kada Elek
1897-1913

Sándor István
1913-1919

Szombatfalvy Majthényi Miklós
1919-1922

Zimay Károly
1922-1934

Balásfalvi Kiss Endre
1934-1938

Olaszi Liszka Béla
1938-1944

Váradi József *
1944

Tóth László
1944-1948

Czagány Ferenc
1948-1950

Szelepcsényi Imre
1950

Polgármesteri esküszövegek egy-egy korszakban

Pest kerületi főbiztosa Szentiványi Vince 1849. november 21-én kelt rendeletében szabályozta a városi tanács szerepét, kinevezte a város tisztviselőit és előírta a kötelező eskü szövegét:

„Én N. N. esküszöm az élő Istenre, hogy dicsőségesen országló I. Ferenc József törvényes Kiráalomnak híve leszek; a' Törvénynek, 's feljebbvalóim rendeleteinek engedelmeskedni fogok, és hivatalos kötelességemet pontosan 's lelkiismeretesen teljesítem. – Isten engem úgy segítjen.”

(BKMÖL. IV. 1504/c Kecskemét város Tanácsának iratai Közigazgatási iratok. 1849. III. fasc. 129. No.)

*

1861-ben megállapított eskü-minta:

„Én N. N. esküszöm stb. hogy a' polgármesteri hivatalt, melyre most választattam, tehetségem szerint híven és igazán viselem, a' közönség közjavát szorgalmasan előmozdítom, és a' várost minden kártól védelmezni fogom, a' városi közönség javaira gondosan felügyelek, hivatalom köréhez tartozó rendeleteket és határozatokat személy különbség 's részrehajlás nélkül teljesítem, 's mindezeket, mind az általam saját belátásom szerint teendő intézkedéseket is mindenki által pontosan és erőlyesen foganatosítani igyekezem, Isten engem úgy segítjen.”

(BKMÖL. IV. 1504/h Kecskemét szabályrendeletei 1754-1887. 2. kötet)

*

Az újra kinevezett polgármester esküszövege 1862-ben:
(Lásd túloldalón!)

(BKMÖL. IV. 1504/h Kecskemét szabályrendeletei 1754-1887. 2. kötet)

*

Kecskemét város tisztviselői és szolgálati személyzete számára megállapított eskü 1893-ban:

Polgármesteré

„Én N. N. esküszöm ----- hogy a polgármesteri hivatalt, melyre most választattam, tehetségem szerint híven, és igazán viselem; a közönség közjavát szorgalmasan előmozdítom; és a Várost minden kártól védelmezni fogom; a városi közönség javaira gondosan felügyelek; hivatalom köréhez tartozó rendeleteket és határozatokat személy különbség s részrehajlás nélkül teljesítem, s mind ezeket, mind az általam saját belátásom szerint teendő intézkedéseket is mindenki által pontosan és erőlyesen foganatosítani igyekezem. Isten engem úgy segítjen.”

(BKMÖL. XV. 36 Vegyes iratok gyűjteménye)

A polgármester feladata és hatásköre egy-egy időszakban

„15. §. A' Polgármester... elnöke a tanácsnak és egyszersmind feje a városi közönségnek, felelős minden ügyágazatokért, valamint a' politicalai ügy, ugy a' községi vagyon kezeléséért is. ő veszi át a' felette álló hatóságok megbízásait és rendeleteit, valamint ő tesz jelentéseket a' közönség nevében, ennél fogva minden érkező hivatalos iratok, az ő kezéhez juttatandók, ő felbontja azokat, és kijegyzi az alárendelt személyzetnek feldolgozás végett. Ő oszt fel minden egyes ügyeket belátása, és ezen utasítás határozatai szerint, a' tanács hivatalnokai között megvizsgálja a' feltárgyalt ügyeket, és aláír minden ügy darabokat. A község azon ügy iratai, mellyek a' polgármester vagy ennek helyettese alá írásával nincsenek ellátva, nem érvényesek.

16. §. A' Polgármester fel van jogosítva mind a' község képviselője a' gazdasági tanács meghatalmazásával fensőbbi jóvá hagyás fenhagyása mellett, vásárlás, kölcsön 's más egyéb iránti szerződéseket meg kötni, csupán nagyobb fontosságú esetekben rendelő mellé két tanácsnok.

17. §. A' Polgármesternek... az összes hivatal személyzet hivatalos foglalatosságaira nézve alá van rendelve és gyakorol felettök fegyelmi hatalmat.

18. §. Minden tanácskozmányoknál a' polgármester, vagy ennek helyettese elnököl, és hitelesíti a' tanácskozmányi jegyző könyveket.

19. §. Oly esetekben hol szavazat többség által kelletik határozni és a' szavazatok száma egyelő a' Polgármester döntő szavazattal bir.”

(Hivatalos utasítás Kecskemét Városának ideiglenesen szervezendő tanácsa számára. 1855.)

* * *

„1. Polgármester a' város feje, tanács és közgyűlési elnök, e' minőségben a' képviselő, és városi tanács minden tagjai általában e' város összes hivatalnokai és szolgálai alája rendelvek, előforduló esetekben, a' képviselői 's tanács tagokból küldöttségeket nevez. Ő felelős közvetlen minden közigazgatási és városi vagyonkezelési ügyekért, ő veszi át az érkező felsőbb hatósági rendeleteket, és egyéb megkereséseket, ezekben a' tanácsköréhez különösen fenntartottakon kívül, a' közgyűlés és tanács irányelve szerint közvetlen intézkedik, 's a' mennyiben szükséges feldolgozás végett az ügyeket a' tanács hivatalnokai között kiosztja; közigazgatási ügyekben a' várost mint erkölcsi személy képviseli, 's a' hivatalos közlekedéseket saját aláírása alatt eszközli, rögtönzött pénztárvizsgálásokat rendel, havonként scontralis gyűléseket tart, 's annak eredményéről évnegyedenként a' közgyűlést értesíti, a' hivatali személyzetnek kellő elfoglaltatásáról gondoskodik, azokat ellenőrzi.”

(A városi képviselő 1861. évi február 13-án tartott közgyűlésén tárgyalt „Önkormányzati alapelvek”-ből.)

* * *

„63. §. A törvényhatósági joggal felruházott városok első tisztviselője: a polgármester, mint ilyen

a/ elnöke a tanácsnak,

b/ intézkedik azon ügyekben, melyek a törvény vagy a szabályrendeletek értelmében a polgármester hatásköréhez tartoznak,

c/ aláírja a város nevében kiállított okmányokat, leveleket, felterjesztéseket,

f/ őre a város pecsétjének,

g/ a közgyűlésnek, s a főispánnak tüzetes jelentést tesz intézkedéseiről, s a város állapotáról,

h/ felfogadja különös tekintettel a kiszolgált katonákra és honvédekre a városi szolgálakat...”

(1870:42. tc.)

* * *

„73. §. Városi törvényhatóságok első tisztviselője a polgármester, ki mint ilyen:

a/ elnöke a tanácsnak;

b/ intézkedik azon ügyekben, melyek a törvény vagy szabályrendeletek értelmében a polgármester hatásköréhez tartoznak;

c/ átveszi a városhoz érkezett kormányrendeleteket, leveleket, jelentéseket, folyamodványokat, pénz- és értékküldeményeket;

d/ végrehajtja a kormány rendeleteit: ha azonban valamely rendeletet törvénybe ütközőnek vagy a helyi viszonyok között károsnak vagy kivihetetlennek vél: a főispánnak legfeljebb 24 óra alatt jelentést tesz ... s távollétében felír az illető miniszterhez;

e/ végrehajtja a kormány azon rendeleteit, melyek ... azonnal és feltétlenül végrehajtandók, s eljárásáról a végrehajtás után a legközelebbi közgyűlésnek jelentést tesz;

f/ foganatosítja a főispán ... utasításait: ha azonban a polgármesternek azok végrehajtása ellen aggályai vannak, 24 óra alatt a főispán útján a belügyminiszterhez előterjesztéssel élhet, melyet a főispán további 24 óra alatt felterjesztetni köteles;

g/ aláírja sajátkezűleg a törvényhatóság nevében kiállított okmányokat, leveleket és felterjesztéseket;

...
i/ őre a törvényhatóság pecsétjének;

k/ rendelkezik a város tisztviselőivel, a segéd-, és kezelőszeméllyezettel, s ha hivatalos köteleseinek teljesítésében vagy valamely hivatalos megbízásban egyik vagy másik pontosan el nem jár, a teendő teljesítésével más tisztviselőt bíz meg, s azt a házi pénztárból a hanyag tisztviselő fizetésére utalványozott napidíjakkal látja el;

...
m/ felfogadja és elbocsátja a törvényhatósági szolgákat...;

n/ a törvényhatósági bizottságnak és a főispánnak minden rendes közgyűlésen intézkedéseiről és a törvényhatóság állapotáról tüzetes jelentést tesz; ezen kívül a főispánnak annyiszor-mennyiszor egyes ügyekre vonatkozólag és a vett utasítások miként lett foganatosításáról esetről-esetre részletes jelentést tesz;

o/ intézkedik a közgyűlési tárgyaknak a tanács által előkészítéséről és az egyes ügydarabok teljes felszereléséről;

p/ eljár mindazon ügyekben, melyeket az egyik vagy másik törvény a polgármesterre ruház...”

(1886:21. tc.)

„6. §. (1) A törvényhatósági bizottságnak hivatali állásuknál fogva tagjai... B/ törvényhatósági jogú városban a polgármester, a helyettes polgármester, a főjegyző, a városi tanácsnokok, az árvaszéki elnök, az árvaszéki ülnökök, a t.főügyész, az alügyészek, a t.főorvos, a városi mérnöki hivatal vezetője, a városi erdészeti hivatal vezetője és a főszámvevő.

44. §. A városi tanács megszűnése.

(1) Azokban az ügyekben, amelyek eddig törvény vagy szabályrendelet értelmében a törvényhatósági... városi tanács intézkedő (határozó) hatáskörébe tartoztak, jövőre a polgármester egyéni hatóságként intézkedik és határoz.

(2) A polgármester a hatáskörébe utalt egyes ügyek vagy ügycsoportok intézését – személyes felelősségének érintetlensége mellett – a főjegyzőre és egyes városi tanácsnokokra is bízhatja...

(3) A törvényhatósági jogú és a megyei városok tanácsa ennek a törvénynek a hatálybalépésével megszűnik.”

(1929:30. tc.)

„A polgármester: (1) Képviseli a várost; intézi és vezeti a város közigazgatását; elnököl a tanácsüléseken; helyettesíti a város főispánját ennek akadályoztatása esetén a közgyűlési és más bizottsági ülés elnöki tisztében; beosztja és áthelyezi a tisztviselőket és egyéb alkalmazottakat; végrehajtja a kormányrendeleteket és a főispáni utasításokat; őrzi a város pecsétjét és a városi levéltár egyik kulcsát; rendbüntetést alkalmaz a tisztviselőkkel és egyéb alkalmazottakkal szemben csekélyebb fokú engedetlenség és hanyagság esetén; szabadságot engedélyez a tisztviselőknek és egyéb alkalmazottaknak; sürgős esetekben rövid úton pénzüsszeget utalványoz; felmentést ad a házasságkötést megelőző kihirdetés alól /dispensatio/; megköti a házasságkötést megelőzően a születendő gyermek vallására vonatkozó megállapodást /reverzális/; gyorssegélyeket utalványoz.”

(Kecskemét thj. város polgármesteri hivatalának ügyköre: 3330/1946. ikt. sz. irat – BKMÖL. XXI. 605:20/1948.)

Hajagos Illés

(Kecskemét, 1818. szeptember 3. – Kecskemét, 1900. december 17.)

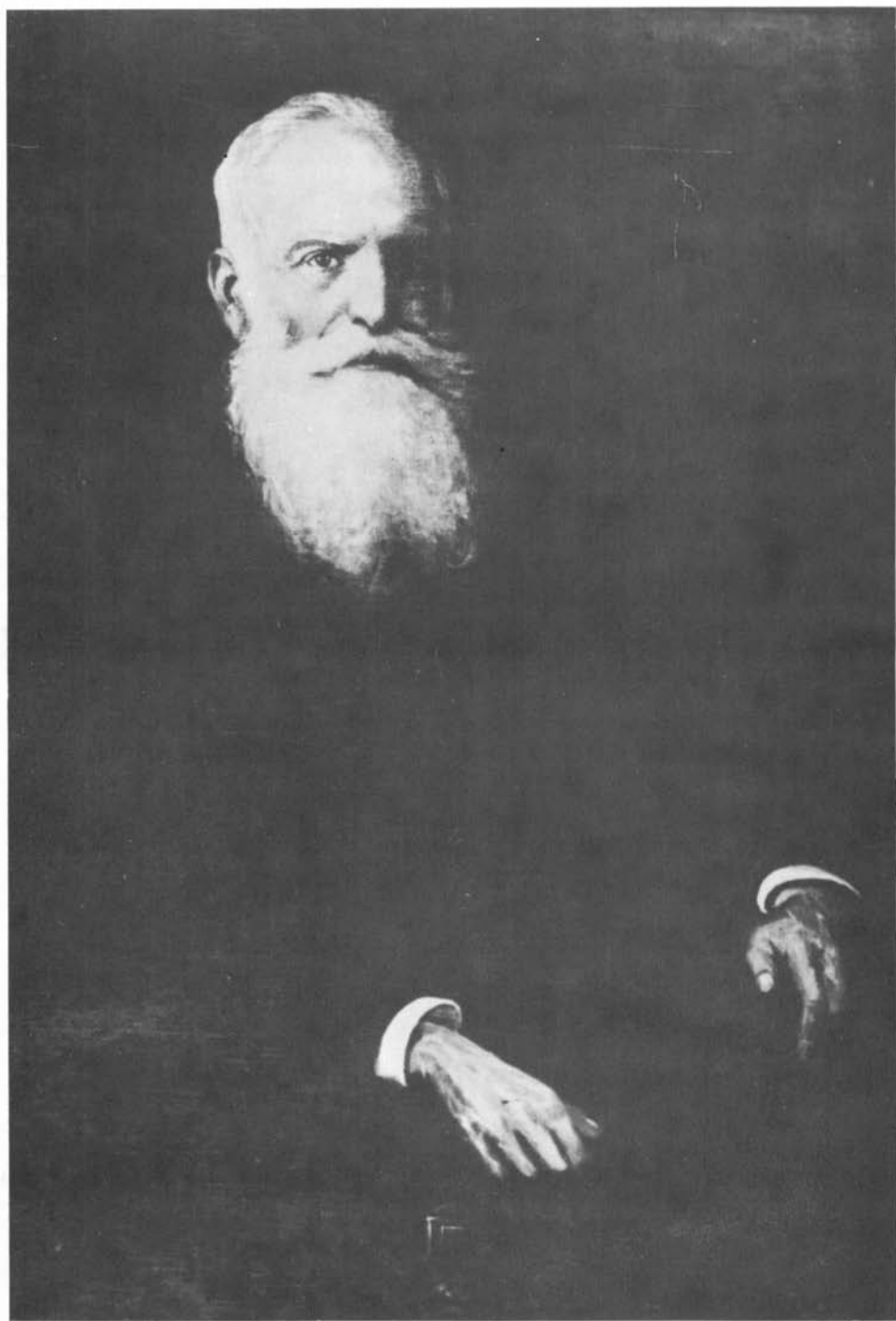
Az 1848-as törvények szellemében, népképviselési alapon, Kecskemét lakói először választották vezetőiket 1848 júniusában. Először választottak polgármestert, akinek feladatköre – a város igazgatása – ekkor vált el érezhetően a peres ügyekben ítélező főbíróétól. (Korábban mindkét feladatkört a főbíró látta el.)

A jómódú kecskeméti családba született ifjú – apja Hajagos József – tanulmányait a helybeli evangélikus iskolában kezdte, majd Budán folytatta. Kassai és pozsonyi jogi tanulmányai után Pesten volt jurátus. 1838-ban a pesti nagy árvíz idején Wesselényi Miklós oldalán mentette a rászorulókat. 1841-ben lépett Kecskemét város szolgálatába: aljegyző, később tanácsnok lett. 1848. június 8-án, 30 éves korában választották meg a város első polgármesterévé. A szabadságharc kezdetén Kossuth toborzó körútján (szeptember 25-én) Kecskeméten járván Hajagost népfelkelési biztosnak nevelte ki. A harcok alatt többször mentette meg a várost a pusztítástól. Kecskemét osztrák megszállásakor menekülni kényszerült. Bujdosás és internálás után 1850-ben térhetett haza. Az osztrák önkényuralomnak szüksége volt ismereteire, német nyelvtudására, 1851 júliusában ki-nevezték a város polgármesterévé. Ebben a minőségében sok hazafit mentett meg a börtöntől és a kényszerű katonai szolgálattól. Ugyanakkor, a város érdekeit szem előtt tartva, 1852-ben és 1857-ben díszes, hódolatteljes fogadtatásban részesítette a Kecskemétre látogató Ferenc Józsefet.

Az önkény lazulásával, 1861 elején ismét választhatta vezetőit az ország és Kecskemét. Hajagost ekkor főbíróvá választották. A város második embereként kicsit visszavonulhatott. Szüksége volt a pihenésre családi tragédiái miatt is. 1860-ban meghalt felesége Bulin Alojzia és 1 éves Béla fia. Őt kisgyerekével maradt egyedül. 1861 közepén újra nősült, elvette volt felesége testvérhúgát, Jankát.

Az uralkodó 1861 közepén nem fogadta el az ország 48-as alapokon történő rendeződését, ideiglenesnek mondott szabályozást vezetett be, újból kinevezett tisztviselőkkel erősítette meg hatalmát. Hajagos Illés 1862-től 1867-ig ismét kinevezett polgármester volt Kecskemétnek. Nehéz időszak volt ez a város történetében közjogi és gazdasági tekintetben egyaránt. A megyei hatóság helyett főispáni helytartó látta el a felügyeletet a város felett. A sorozatos természeti csapások és az aránytalanul nagy adóterhek következtében Kecskemét rettenetesen eladósodott. Tartozott az államnak (fogyasztási adó és illeték címén), a Koburg-Koháry családnak (a földesúri jog megváltásának tőkéjével és kamataival) és a haszonbérbe vett puszták bérleti díjával. Nagyösszegű kölcsön felvételére és városi területek eladására, bérbeadására kényszerült a város. 1865 végén – a Magyarország és Ausztria közötti kiegyezési tárgyalások hatására – az uralkodó elrendelte az 1861-ben feloszlott megyei és városi bizottságok helyreállítását. Hajagos és a kinevezett községhatósági testület kötelességének érezte lemondását nem választás útján nyert posztjáról. A királyi biztos nem fogadta el lemondásukat, hivataluk továbbvitelére utasította őket. A kiegyezés után nem választották meg újra polgármesternek, 1872-ig mint ügyvéd dolgozott, a képviselőtestület tagjaként azonban továbbra is részt vett a város életének irányításában. 1872-től 1890-ig a város rendőrfőkapitányi tisztségét töltötte be.

Hosszú, változatos pályáján ellensége alig akadt, bírálója annál inkább. A kortársak azonban egyöntetűen képzett, európai műveltségű férfinak tartották. Élete utolsó szakaszában a családi csapások megtörték életkedvét. (1872 és 1899 között 7 gyermekét vesz-tette el.) 83 éves korában hunyt el.

Hajagos Illés
1848-1849, 1851-1861, 1862-1867

Csányi János

(Kecskemét, 1788. március 30. – Kecskemét, 1870. július 29.)

Mindössze két éven keresztül volt Kecskemét polgármestere. Ezen a tisztségen kívül azonban sok fontos területen irányította a város életét. Tevékenysége által Kecskemét 19. századi történelmének egyik jelentős alakjává vált.

A református iparos családból származó ifjú neveltetéséről elismerésre méltó módon gondoskodtak a szülők (apja Csányi János, anyja Monok Zsuzsanna). Elemi iskoláit itthon, középiskolai tanulmányait Pesten és Debrecenben végezte. Tízéves ügyvédi gyakorlat után 1820. november 1-jén lépett Kecskemét szolgálatába. Tisztifüggészként több évig volt Katona József hivatali főnöke. (Ő ismerte fel először a drámaíró képességeit.) Az 1820-as évek végétől tanácsnok, majd 1841-től főbíró, 1844-től ismét tanácsnok a forradalom kitöréséig. A kor szokásaihoz híven jól beszélt és írt latinul és németül, maga is megpróbálkozott drámaírással.

A 48-as törvények alapján megtartott tisztújításon főbírói posztra emelte őt a nép bizalma. A forradalom és szabadságharc idején is higgadt, megfontolt vezetője volt Kecskemétnek. 1849 júliusában a városba bevonuló osztrák sereg dühétől, a feldúlástól és kirablástól Csányi János és Hoffmann János r.k. plébános mentette meg a lakosságot. A katonai megtorlás időszakában főbírája és a polgármester távollétében irányítója volt a városnak. 1851-ben kezdték el Magyarországon szervezni osztrák mintára a bírói szervezetet. Csányit a létrehozott kecskeméti járásbíróság elnökévé nevezték ki. A bíróságok 1854-es újjászervezésekor azonban mellőzték, mert nem volt vakon engedelmeskedő híve az osztrák hatalomnak. 1861 januárjáig bizalmi tanácsnokként segített a város irányításában. Ez az állás nem járt díjazással és Csányi nehéz anyagi helyzetbe került. Hosszú hivatali munkája során nem szerzett vagyont, amiből feleségét Halassy Zsuzsát és 5 gyermekét tisztességesen eltarthatta volna, földjét és szőlőjét a jég elverte, ingatlanai eladására kényszerült. A városhoz fordult támogatásért. A város évi 300 ezüst forinttal méltányolta érdemeit. Igazi elismerés azonban az volt számára, mikor 73 évesen 1861-ben a nép szavazata a polgármesteri székbe juttatta. 1862 decemberéig volt polgármester.

Polgármestersége alatt a város tanácsa jelentős lépést tett Kecskemét arculatának tudatos formálása terén. Megalakították a szépitészeti és rendészeti bizottságot, határozatot hoztak az építkezések szabályozására. Ez utóbbi kimondta, hogy semmit sem lehet építeni bejelentés és hatósági engedély nélkül, megtiltották az épületek náddal és szálmával való befedését. A tanács elrendelte a város belső háztelkeinek felmérését. (Szilády Lajos mérnök 1862-re végzett a rábízott feladattal.) 1861-ben állítottak először szobrot Kecskeméten Katona Józsefnek. Ez Horváth Dömén kívül Csányi János érdeme is volt.

1861 végére a város súlyos anyagi gondokkal küzdött, nem tudta megfizetni a császári kincstártól bérelt haszonvételeket. A kincstár katonasággal szállta meg a várost, katonai végrehajtást alkalmazott. Ezen törvénytelen eljárás miatt a választott tisztikar lemondott. 1862 januárjában sem tudta jobb belátásra bírni a városi vezetőket Benyovszky Vince alispán. Csak néhányan – köztük Csányi János – maradtak meg hivatalukban, kizárólag a város érdekeit szem előtt tartva. 1862 végén királyi rendelettel szervezték újjá a városi hatóságot. Csányi 1867-ig a városi tanács tagja maradt. 47 évi városi szolgálat után vonult nyugalomba 1867 elején. A tanács érdemei elismeréseként életfogytiglani nyugdíjat biztosított számára. (A nyugdíj ekkor még nem volt törvényben biztosított jog, érdemek szerint osztotta a város.)

Csányi nemcsak egyik vezetője volt Kecskemétnek a 19. század derekán, de gondoskodott arról, hogy az ország is megismerje Kecskemétet és lakóit. Cikkeket írt a Társalkodó, a Tudományos Gyűjtemény, a Vasárnapi Újság c. korabeli lapokba. Ő írt először életrajzot Katona Józsefről.

Csányi János
1861-1862

Nagy Lajos

(Kecskemét, 1819. augusztus 16. – Kecskemét, 1886. július 18.)

A kiegyezés végrehajtása, Kecskemét jogi helyzete stabilizálódásának időszakában volt a város első embere. Az ő polgármestersége alatt lett Kecskemét törvényhatósági jogú város (az 1870:42. tc. 88. par. alapján).

Tanulmányainak befejezése után ügyvédi pályára lépett. A szabadságharcban nemzetőrként harcolt, annak leverése után 1849 novemberében tért haza szülővárosába. 1851-ben állt a város szolgálatába mint tanácsnok, 1855-től 1861-ig segédtanácsnok, majd ügyvédként dolgozott. A város ügyeinek intézésében azonban továbbra is részt vett a képviselőtestület tagjaként. 1867. május 15-én választották meg Kecskemét polgármesterévé. A 48-as törvényekhez hű Nagy Lajos polgármestersége kezdetén, Magyarország és Ausztria kiegyezését szentesítendő, magyar királlyá koronázták Ferenc Józsefet. A város küldöttségét a polgármester vezette a koronázási ünnepségen. Ugyanakkor 1868-ban a Demokrata Kör választmányának tagjai között találjuk. Nagy Lajos legfőbb feladatának a városi kiváltságok törvényesítését és a város vagyonának gyarapítását tekintette.

Kecskemét a 18. század végétől nagy erőfeszítéseket tett a földesúri főhatalom alóli szabadulása érdekében. Jelentős anyagi áldozattal 1834-re nagyrészt megváltotta magát e hatalomtól és folyamodott a szabad királyi városi címért. 1848 elején már odáig jutott a város, hogy a cím elnyerését megelőző vizsgálat vezetőjét is kinevezték. A forradalom és szabadságharc, majd a katonai önkény alatt azonban illuzórikus volt minden ilyen irányú törekvés. A sors iróniája, hogy Kecskemét közjogi állásában az abszolutizmus alatt állottak be jelentős változások. 1857-ben Ferenc József „várossá” emelte Kecskemétet. Ez a kiváltság azonban nem a szabad királyi városi rangot adta meg Kecskemétnek, csak függetlenítette a szolgabírói hatalomtól, továbbra is alárendelte viszont a megyének. 1861-ben a helytartótanács rendelete szabad királyi városnak nevezte Kecskemétet, s közvetlenül levelezett a várossal. A kiegyezés után a város kérte a királytól ezen cím ünnepélyes kiváltságlevél formájában történő megerősítését. A belügyminiszter rendeletére a város elkészítette a kiváltságlevél tervezetét. A tervezet miniszteriális tárgyalásai azonban elhúzódtak. Országos szintű közigazgatási reform volt készülóban. 1870-ben a törvényhozás Kecskemétet önálló törvényhatósággá emelte, amely most már a megyétől való függetlenséget is jelentette.

Négy év 10 hónapos polgármestersége alatt Nagy Lajos másik fő feladatát, a város megingott hitelének helyreállítását is sikeresen oldotta meg. Hivatala alatt szerezte meg a város Bugac pusztát, továbbá Szentkirály és Borbás pusztarészeket. A puszták örökáron és haszonbérbe való adásából befolyt összeget, valamint a városi kórház és szegényház tőkepénzeit a lakosságnak kikölcsönözte kamatra, a befolyt tartozásokat pedig helyi pénzintézetben helyezte el. A város pénzügyi helyzete stabilizálódott. Nagy Lajos vezetésével dolgozták ki a város hosszú időkre előremutató szervezési szabályrendeletét. Polgármesterként való működése alatt jelent meg az első helyi újság Kecskeméti Lapok címmel 1868 október elején. 1872 áprilisáig volt Kecskemét polgármestere. 1872. április 2-án kelt polgármesteri jelentésében így búcsúzott: „...engem tisztársaimmal együtt hiúság, dicsvágy, nagyravágyás nem vezetett, midőn választó polgártársaink bizalmánál fogva hivatalunkat elfogadtuk; én nem ragyogni, de használni akartam, fő törekvésem volt: e várost minden tekintetben boldogítani...”.

Ezt követően az új tisztviselőválasztáskor árvászéki elnöke lett a városnak, több ízben a református egyház főgondnoka. (Felesége Sárközy Zsuzsanna volt, fia Lajos a helyi Takarékpénztár elnöke.)

Ferenc József koronázása 1867. június 8-án

id. Bagi László

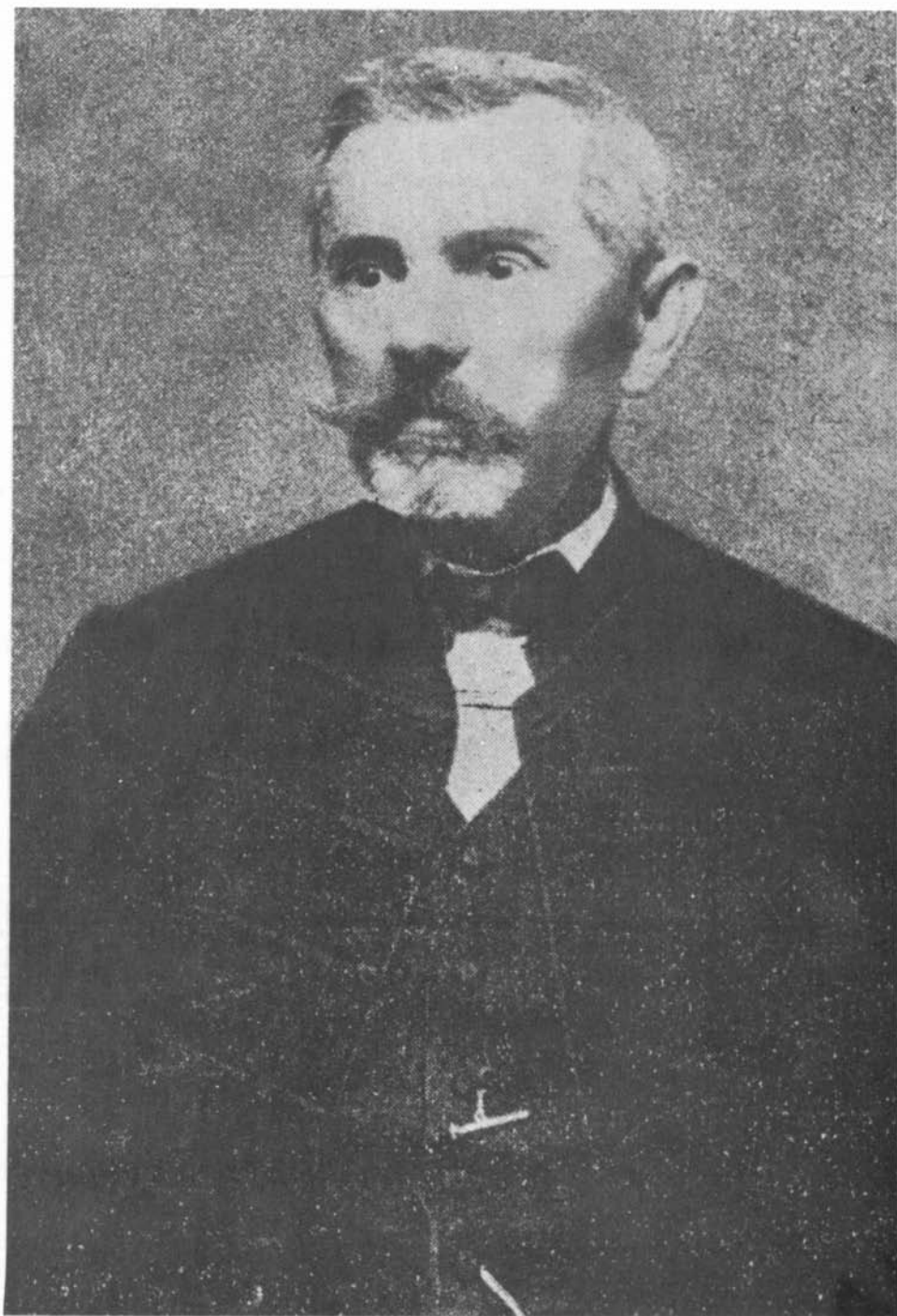
(Kecskemét, 1819. június 27. – Kecskemét, 1904. március 9.)

Iparos szülők – apja: Bagi László, anyja: Manó Rozália – gyermekeként tanulmányait Kecskeméten a kegyesrendi gimnáziumban kezdte, majd Szegeden és Pesten végezte. A tanulmányok befejezése után Arad és Csanád megyében volt nevelő és joggyakornok. 1845 augusztusában tért haza és Horváth Döme, akkor keresett ügyvéd irodájában dolgozott. 1846-ban tette le ügyvédi vizsgáit. 1847-ben tiszteletbeli tiszti ügyésze lett Kecskemétnek. 1848-ban a népképviselői alapon megtartott tisztújítás alkalmával tiszti főügyésszé választották. A szabadságharcban a nemzetőrök hadnagya lett, később főhadnagyi rangban hadügyész, majd a 71. zászlóalj kötelékében küzdött a világosi fegyverletételig.

A szabadságharc leverése után visszatért hivatalába, 1850-ig tisztiügyészként dolgozott. A Bach-rendszer szerinti bíróságok, ügyészségek felállításával megvált hivatalától és magánügyvéd lett. Az osztrák törvényekből is kénytelen volt vizsgát tenni, mert csak ennek letételével praktizálhatott. 1861-re maga is keresett ügyvéd volt Kecskeméten. Ő lett a város megbízott magánügyvéde. A város összes ingatlanait és követeléseit ő telekkönyvezette. 1861-ben, a 48-as hatóságok visszaállításakor Pest megye Kecskeméti Törvényszékéhez táblabírónak választották. Miután a megyei közgyűlést az országgyűlés feloszlását követően szintén feloszlatták, a megyei hatóságok működését korlátozták, Bagi László újra ügyvédi pályára lépett. 1867 elején Pest megye közgyűlése által ismét táblabírónak választották meg a Kecskeméti Törvényszékhez, de hivatalát rövid ideig viselte, mert 1867. május 15-én Kecskemét város főbírójává választották és így a megyénél viselt hivataláról lemondott. 1872 januárjában mint a város utolsó főbírája – a közigazgatást ekkor választották el végérvényesen a bíraskodástól, ettől kezdve városi testület és városi bíró nem ítélezhetett – ő adta át a törvényszéki épületeket és a folyamatban lévő ügyeket a királyi törvényszék elnökének. Bagi László a város formálódó politikai életében is jelentős szerepet játszott. A függetlenségi eszmék híveként előbb a Demokrata Kör választmányi tagja, majd a Népkörnek hosszabb időn át elnöke volt. A függetlenségi és 48-as párt létrejöttétől a vezérbizottság tagjai között találjuk. A Kaszinónak 1848 óta folyamatosan választmányi tagja, a város közügyeiben aktívan vett részt.

1872. április 2-án Kecskemét város polgármesterévé választották. Nagy szerepet játszott a felekezeti iskolák városi kezelésbe vételében. Polgármestersége alatt indult meg a lakosság mentesítése a súlyos terhet jelentő katonai beszállásolástól, 1875-ben épült fel az első laktanya a városban, a honvéd lovassági laktanya. Hivatali működése idején vezették be a város pénzügyeinek rendezésére a kettős könyvvitelt. Pusztaszeret, mivel közlegelőként az adót is alig biztosította, haszonbérbeadással, parcellázással tette jövedelmezővé. Bugacot visszaváltották az elzálogosításból. Megindult a város rendezése: kőburkolattal látták el a Nagykőrösi utcát, a főteret és a mai Batthyány utcát. Ekkor épült a szegényház és az árvaház. Megindult a kipusztult erdők újratelepítése (Bugac, Talfája, Nagynyír, Szentkirály). Bagi László 1878 novemberéig volt Kecskemét polgármestere. Miután újból nem választották meg polgármesternek, a városi árvaszék elnökéként dolgozott tovább. 1896 decemberében vonult nyugalomba. Szorgalmas, pontos tisztviselő volt, aki nem pusztán kötelességből dolgozott. Nem egyszer kívánták kitüntetni munkájáért, Bagi László mindig visszautasította azokat.

A római katolikus egyháznak 2 ízben volt főgondnoka, a jogakadémiai tanácsnak 9 évig elnöke. (Felesége Balla Júlianna, fia Béla (1853-1923) jogtanár volt.)

id. Bagi László
1872-1878

Búza Kiss Mihály

(Kecskemét, 1824. március 12. – Kecskemét, 1880. augusztus 23.)

Alig két évig volt a város polgármestere, váratlan halála sok elképzelés megvalósítását akadályozta meg. Polgármesterré választásáig viszont sok területen szolgálta Kecskemét érdekeit.

Az apa Búza Kiss János ref. lelkipásztor, ügyvédi pályára szánta fiát. Az ifjú 1844-ben végezte el a jogi tanfolyamot, 1846-ban ügyvédi vizsgát tett, majd egy évig ügyvédként dolgozott. 1847-ben került a városi igazgatásba, tiszteletbeli jegyző lett. 1848. június 15-én pedig már főjegyzővé választották. A szabadságharc leverése után a hivatali állásokat kinevezés útján töltötték be Magyarországon. Az 1849. november 21-én tartott tanácsülésen Jankovich György kiküldött alispán röviden meghatározta a tanács feladatát: „...A tanács vezeti a város belügyeit, felelős eljárásáért egyetemben – valamint felelős annak minden tagja egyénenként”, majd kinevezte a város tisztikarát. B. Kiss Mihály mint főjegyző nyert kinevezést. 1851-ben megerősítették tisztségében, amit 1855-ig viselt. 1855 végén alpolgármester lett. Ő is jelen volt Ferenc József 1857. május 24-ei díszes fogadtatásán, mikor a császár a megjelent városi előljáróság és a nép füle hallatára Kecskemétet – a szolgabírói hatalomtól független – várossá nyilvánította ki. A város ezután közigazgatásilag csak a megyehatóság alá tartozott. Az 1850-es évek végén, az osztrák önkényuralom válsága láttán a városi előljáróság is bátrabban állt ki a lakosság hatalommal szembeni megnyilvánulásai mellett, fellépett a magyar nyelv közügyekben való használatáért a német ellenében. A megyehatóságnak írt felterjesztésükben kifejtették: „...minden szilárd jellemű, el nem fajult nemzet határozottan ragaszkodván ös nemzeti nyelvéhez, alázatosan alulírott községi tanács mint képviselője egy 40.000 lelket számláló tősgyökeres magyar városnak, méltán kérelmezheti, hogy tanácskozmányainak minden ágazatában, egyedül csak a magyar nyelvet gyakorolhassa, magyarul szólíttassék meg ügyei vezetésével, s magyarul válaszolhasson”. Más alkalommal, mikor a diákság elnyomás elleni tiltakozásaként Kölcsey Himnuszát énekelte és alkalmi verseket osztogatott az összesereglett lakosságnak, a megyefőnök Búza Kiss Mihályt hívatta és személyében az egész városi előljáróságot sértegette: „...Mindjárt takarodjatok és szét oszlassátok a kaputosokat; mert különben kardlappal veretem szét őket. Nem vagytok érdemesek arra, hogy előljárók legyetek, pimasz, otromba, goromba előljárók vagytok”. Búza Kiss Mihályék ekkora sértést nem tudtak elviselni, addig nem nyugodtak míg a megyefőnök leváltását el nem érték. Az önkényuralmi rendszer csődjének beismeréseként született Októberi Diploma visszaállította a magyar törvényeket. A 48-as törvények alapján megtartott 1861 januári tisztújításon Búza Kiss Mihályt közigazgatási tanácsnoknak választották. A katonai végrehajtást alkalmazó kincstár eljárása miatt tiltakozásként azonban még e évben lemondott a tisztikar. B. Kiss Mihály is csak 1862 végén tért vissza a városi igazgatásba, mikor császári rendelettel újjászervezték a városi hatóságot. 1862 novemberétől 1867 májusáig tanácsnok, majd közgyám lett. (Mint tanácsnok és a szabályozási bizottmány elnöke részt vett az országos vásártartásra kijelölt tér szabályozási tervének elkészítésében.) 1872-től 1878 novemberéig ismét tanácsnoki minőségben dolgozott. 1878. november 14-én választották Kecskemét polgármesterévé. Ideje jóformán csak a tervek körvonalazására volt elegendő.

(Sík Lujzával kötött házasságából 3 gyermek származott.)

KECSKEMÉTI LAPOK.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

Elfizetési díj:

Egy évre 3 ft., előre 2 ft. 50 kr.,
negyedéve 1 ft. 50 kr.

Amennyiben az évfolyam minden lapszáma megérkezik.

Megjelen hetenként egyszer.

VARÁNHAP.

Amennyiben a lapnak
a kiadásban is 700 László király
díjazását részesítik.

Bevezetési és kiadási díjak.

BUDAPESTI-ÁRTÉSI 184. SZÁM.

E lap úgy született, mint egykori elvált által
mindent elmondó, a szerkesztő és kiadási
költségeiért.

Hirdetési díj:

3 hónapra 100 ft., 6 hónapra 150 ft.,
1 évre 200 ft., 2 évre 350 ft., 3 évre 500 ft.,
4 évre 650 ft., 5 évre 800 ft., 6 évre 950 ft.,
7 évre 1100 ft., 8 évre 1250 ft., 9 évre 1400 ft.,
10 évre 1550 ft., 11 évre 1700 ft., 12 évre 1850 ft.,
13 évre 2000 ft., 14 évre 2150 ft., 15 évre 2300 ft.,
16 évre 2450 ft., 17 évre 2600 ft., 18 évre 2750 ft.,
19 évre 2900 ft., 20 évre 3050 ft., 21 évre 3200 ft.,
22 évre 3350 ft., 23 évre 3500 ft., 24 évre 3650 ft.,
25 évre 3800 ft., 26 évre 3950 ft., 27 évre 4100 ft.,
28 évre 4250 ft., 29 évre 4400 ft., 30 évre 4550 ft.,
31 évre 4700 ft., 32 évre 4850 ft., 33 évre 5000 ft.,
34 évre 5150 ft., 35 évre 5300 ft., 36 évre 5450 ft.,
37 évre 5600 ft., 38 évre 5750 ft., 39 évre 5900 ft.,
40 évre 6050 ft., 41 évre 6200 ft., 42 évre 6350 ft.,
43 évre 6500 ft., 44 évre 6650 ft., 45 évre 6800 ft.,
46 évre 6950 ft., 47 évre 7100 ft., 48 évre 7250 ft.,
49 évre 7400 ft., 50 évre 7550 ft., 51 évre 7700 ft.,
52 évre 7850 ft., 53 évre 8000 ft., 54 évre 8150 ft.,
55 évre 8300 ft., 56 évre 8450 ft., 57 évre 8600 ft.,
58 évre 8750 ft., 59 évre 8900 ft., 60 évre 9050 ft.,
61 évre 9200 ft., 62 évre 9350 ft., 63 évre 9500 ft.,
64 évre 9650 ft., 65 évre 9800 ft., 66 évre 9950 ft.,
67 évre 10100 ft., 68 évre 10250 ft., 69 évre 10400 ft.,
70 évre 10550 ft., 71 évre 10700 ft., 72 évre 10850 ft.,
73 évre 11000 ft., 74 évre 11150 ft., 75 évre 11300 ft.,
76 évre 11450 ft., 77 évre 11600 ft., 78 évre 11750 ft.,
79 évre 11900 ft., 80 évre 12050 ft., 81 évre 12200 ft.,
82 évre 12350 ft., 83 évre 12500 ft., 84 évre 12650 ft.,
85 évre 12800 ft., 86 évre 12950 ft., 87 évre 13100 ft.,
88 évre 13250 ft., 89 évre 13400 ft., 90 évre 13550 ft.,
91 évre 13700 ft., 92 évre 13850 ft., 93 évre 14000 ft.,
94 évre 14150 ft., 95 évre 14300 ft., 96 évre 14450 ft.,
97 évre 14600 ft., 98 évre 14750 ft., 99 évre 14900 ft.,
100 évre 15050 ft., 101 évre 15200 ft., 102 évre 15350 ft.,
103 évre 15500 ft., 104 évre 15650 ft., 105 évre 15800 ft.,
106 évre 15950 ft., 107 évre 16100 ft., 108 évre 16250 ft.,
109 évre 16400 ft., 110 évre 16550 ft., 111 évre 16700 ft.,
112 évre 16850 ft., 113 évre 17000 ft., 114 évre 17150 ft.,
115 évre 17300 ft., 116 évre 17450 ft., 117 évre 17600 ft.,
118 évre 17750 ft., 119 évre 17900 ft., 120 évre 18050 ft.,
121 évre 18200 ft., 122 évre 18350 ft., 123 évre 18500 ft.,
124 évre 18650 ft., 125 évre 18800 ft., 126 évre 18950 ft.,
127 évre 19100 ft., 128 évre 19250 ft., 129 évre 19400 ft.,
130 évre 19550 ft., 131 évre 19700 ft., 132 évre 19850 ft.,
133 évre 20000 ft., 134 évre 20150 ft., 135 évre 20300 ft.,
136 évre 20450 ft., 137 évre 20600 ft., 138 évre 20750 ft.,
139 évre 20900 ft., 140 évre 21050 ft., 141 évre 21200 ft.,
142 évre 21350 ft., 143 évre 21500 ft., 144 évre 21650 ft.,
145 évre 21800 ft., 146 évre 21950 ft., 147 évre 22100 ft.,
148 évre 22250 ft., 149 évre 22400 ft., 150 évre 22550 ft.,
151 évre 22700 ft., 152 évre 22850 ft., 153 évre 23000 ft.,
154 évre 23150 ft., 155 évre 23300 ft., 156 évre 23450 ft.,
157 évre 23600 ft., 158 évre 23750 ft., 159 évre 23900 ft.,
160 évre 24050 ft., 161 évre 24200 ft., 162 évre 24350 ft.,
163 évre 24500 ft., 164 évre 24650 ft., 165 évre 24800 ft.,
166 évre 24950 ft., 167 évre 25100 ft., 168 évre 25250 ft.,
169 évre 25400 ft., 170 évre 25550 ft., 171 évre 25700 ft.,
172 évre 25850 ft., 173 évre 26000 ft., 174 évre 26150 ft.,
175 évre 26300 ft., 176 évre 26450 ft., 177 évre 26600 ft.,
178 évre 26750 ft., 179 évre 26900 ft., 180 évre 27050 ft.,
181 évre 27200 ft., 182 évre 27350 ft., 183 évre 27500 ft.,
184 évre 27650 ft., 185 évre 27800 ft., 186 évre 27950 ft.,
187 évre 28100 ft., 188 évre 28250 ft., 189 évre 28400 ft.,
190 évre 28550 ft., 191 évre 28700 ft., 192 évre 28850 ft.,
193 évre 29000 ft., 194 évre 29150 ft., 195 évre 29300 ft.,
196 évre 29450 ft., 197 évre 29600 ft., 198 évre 29750 ft.,
199 évre 29900 ft., 200 évre 30050 ft., 201 évre 30200 ft.,
202 évre 30350 ft., 203 évre 30500 ft., 204 évre 30650 ft.,
205 évre 30800 ft., 206 évre 30950 ft., 207 évre 31100 ft.,
208 évre 31250 ft., 209 évre 31400 ft., 210 évre 31550 ft.,
211 évre 31700 ft., 212 évre 31850 ft., 213 évre 32000 ft.,
214 évre 32150 ft., 215 évre 32300 ft., 216 évre 32450 ft.,
217 évre 32600 ft., 218 évre 32750 ft., 219 évre 32900 ft.,
220 évre 33050 ft., 221 évre 33200 ft., 222 évre 33350 ft.,
223 évre 33500 ft., 224 évre 33650 ft., 225 évre 33800 ft.,
226 évre 33950 ft., 227 évre 34100 ft., 228 évre 34250 ft.,
229 évre 34400 ft., 230 évre 34550 ft., 231 évre 34700 ft.,
232 évre 34850 ft., 233 évre 35000 ft., 234 évre 35150 ft.,
235 évre 35300 ft., 236 évre 35450 ft., 237 évre 35600 ft.,
238 évre 35750 ft., 239 évre 35900 ft., 240 évre 36050 ft.,
241 évre 36200 ft., 242 évre 36350 ft., 243 évre 36500 ft.,
244 évre 36650 ft., 245 évre 36800 ft., 246 évre 36950 ft.,
247 évre 37100 ft., 248 évre 37250 ft., 249 évre 37400 ft.,
250 évre 37550 ft., 251 évre 37700 ft., 252 évre 37850 ft.,
253 évre 38000 ft., 254 évre 38150 ft., 255 évre 38300 ft.,
256 évre 38450 ft., 257 évre 38600 ft., 258 évre 38750 ft.,
259 évre 38900 ft., 260 évre 39050 ft., 261 évre 39200 ft.,
262 évre 39350 ft., 263 évre 39500 ft., 264 évre 39650 ft.,
265 évre 39800 ft., 266 évre 39950 ft., 267 évre 40100 ft.,
268 évre 40250 ft., 269 évre 40400 ft., 270 évre 40550 ft.,
271 évre 40700 ft., 272 évre 40850 ft., 273 évre 41000 ft.,
274 évre 41150 ft., 275 évre 41300 ft., 276 évre 41450 ft.,
277 évre 41600 ft., 278 évre 41750 ft., 279 évre 41900 ft.,
280 évre 42050 ft., 281 évre 42200 ft., 282 évre 42350 ft.,
283 évre 42500 ft., 284 évre 42650 ft., 285 évre 42800 ft.,
286 évre 42950 ft., 287 évre 43100 ft., 288 évre 43250 ft.,
289 évre 43400 ft., 290 évre 43550 ft., 291 évre 43700 ft.,
292 évre 43850 ft., 293 évre 44000 ft., 294 évre 44150 ft.,
295 évre 44300 ft., 296 évre 44450 ft., 297 évre 44600 ft.,
298 évre 44750 ft., 299 évre 44900 ft., 300 évre 45050 ft.,
301 évre 45200 ft., 302 évre 45350 ft., 303 évre 45500 ft.,
304 évre 45650 ft., 305 évre 45800 ft., 306 évre 45950 ft.,
307 évre 46100 ft., 308 évre 46250 ft., 309 évre 46400 ft.,
310 évre 46550 ft., 311 évre 46700 ft., 312 évre 46850 ft.,
313 évre 47000 ft., 314 évre 47150 ft., 315 évre 47300 ft.,
316 évre 47450 ft., 317 évre 47600 ft., 318 évre 47750 ft.,
319 évre 47900 ft., 320 évre 48050 ft., 321 évre 48200 ft.,
322 évre 48350 ft., 323 évre 48500 ft., 324 évre 48650 ft.,
325 évre 48800 ft., 326 évre 48950 ft., 327 évre 49100 ft.,
328 évre 49250 ft., 329 évre 49400 ft., 330 évre 49550 ft.,
331 évre 49700 ft., 332 évre 49850 ft., 333 évre 50000 ft.,
334 évre 50150 ft., 335 évre 50300 ft., 336 évre 50450 ft.,
337 évre 50600 ft., 338 évre 50750 ft., 339 évre 50900 ft.,
340 évre 51050 ft., 341 évre 51200 ft., 342 évre 51350 ft.,
343 évre 51500 ft., 344 évre 51650 ft., 345 évre 51800 ft.,
346 évre 51950 ft., 347 évre 52100 ft., 348 évre 52250 ft.,
349 évre 52400 ft., 350 évre 52550 ft., 351 évre 52700 ft.,
352 évre 52850 ft., 353 évre 53000 ft., 354 évre 53150 ft.,
355 évre 53300 ft., 356 évre 53450 ft., 357 évre 53600 ft.,
358 évre 53750 ft., 359 évre 53900 ft., 360 évre 54050 ft.,
361 évre 54200 ft., 362 évre 54350 ft., 363 évre 54500 ft.,
364 évre 54650 ft., 365 évre 54800 ft., 366 évre 54950 ft.,
367 évre 55100 ft., 368 évre 55250 ft., 369 évre 55400 ft.,
370 évre 55550 ft., 371 évre 55700 ft., 372 évre 55850 ft.,
373 évre 56000 ft., 374 évre 56150 ft., 375 évre 56300 ft.,
376 évre 56450 ft., 377 évre 56600 ft., 378 évre 56750 ft.,
379 évre 56900 ft., 380 évre 57050 ft., 381 évre 57200 ft.,
382 évre 57350 ft., 383 évre 57500 ft., 384 évre 57650 ft.,
385 évre 57800 ft., 386 évre 57950 ft., 387 évre 58100 ft.,
388 évre 58250 ft., 389 évre 58400 ft., 390 évre 58550 ft.,
391 évre 58700 ft., 392 évre 58850 ft., 393 évre 59000 ft.,
394 évre 59150 ft., 395 évre 59300 ft., 396 évre 59450 ft.,
397 évre 59600 ft., 398 évre 59750 ft., 399 évre 59900 ft.,
400 évre 60050 ft., 401 évre 60200 ft., 402 évre 60350 ft.,
403 évre 60500 ft., 404 évre 60650 ft., 405 évre 60800 ft.,
406 évre 60950 ft., 407 évre 61100 ft., 408 évre 61250 ft.,
409 évre 61400 ft., 410 évre 61550 ft., 411 évre 61700 ft.,
412 évre 61850 ft., 413 évre 62000 ft., 414 évre 62150 ft.,
415 évre 62300 ft., 416 évre 62450 ft., 417 évre 62600 ft.,
418 évre 62750 ft., 419 évre 62900 ft., 420 évre 63050 ft.,
421 évre 63200 ft., 422 évre 63350 ft., 423 évre 63500 ft.,
424 évre 63650 ft., 425 évre 63800 ft., 426 évre 63950 ft.,
427 évre 64100 ft., 428 évre 64250 ft., 429 évre 64400 ft.,
430 évre 64550 ft., 431 évre 64700 ft., 432 évre 64850 ft.,
433 évre 65000 ft., 434 évre 65150 ft., 435 évre 65300 ft.,
436 évre 65450 ft., 437 évre 65600 ft., 438 évre 65750 ft.,
439 évre 65900 ft., 440 évre 66050 ft., 441 évre 66200 ft.,
442 évre 66350 ft., 443 évre 66500 ft., 444 évre 66650 ft.,
445 évre 66800 ft., 446 évre 66950 ft., 447 évre 67100 ft.,
448 évre 67250 ft., 449 évre 67400 ft., 450 évre 67550 ft.,
451 évre 67700 ft., 452 évre 67850 ft., 453 évre 68000 ft.,
454 évre 68150 ft., 455 évre 68300 ft., 456 évre 68450 ft.,
457 évre 68600 ft., 458 évre 68750 ft., 459 évre 68900 ft.,
460 évre 69050 ft., 461 évre 69200 ft., 462 évre 69350 ft.,
463 évre 69500 ft., 464 évre 69650 ft., 465 évre 69800 ft.,
466 évre 69950 ft., 467 évre 70100 ft., 468 évre 70250 ft.,
469 évre 70400 ft., 470 évre 70550 ft., 471 évre 70700 ft.,
472 évre 70850 ft., 473 évre 71000 ft., 474 évre 71150 ft.,
475 évre 71300 ft., 476 évre 71450 ft., 477 évre 71600 ft.,
478 évre 71750 ft., 479 évre 71900 ft., 480 évre 72050 ft.,
481 évre 72200 ft., 482 évre 72350 ft., 483 évre 72500 ft.,
484 évre 72650 ft., 485 évre 72800 ft., 486 évre 72950 ft.,
487 évre 73100 ft., 488 évre 73250 ft., 489 évre 73400 ft.,
490 évre 73550 ft., 491 évre 73700 ft., 492 évre 73850 ft.,
493 évre 74000 ft., 494 évre 74150 ft., 495 évre 74300 ft.,
496 évre 74450 ft., 497 évre 74600 ft., 498 évre 74750 ft.,
499 évre 74900 ft., 500 évre 75050 ft., 501 évre 75200 ft.,
502 évre 75350 ft., 503 évre 75500 ft., 504 évre 75650 ft.,
505 évre 75800 ft., 506 évre 75950 ft., 507 évre 76100 ft.,
508 évre 76250 ft., 509 évre 76400 ft., 510 évre 76550 ft.,
511 évre 76700 ft., 512 évre 76850 ft., 513 évre 77000 ft.,
514 évre 77150 ft., 515 évre 77300 ft., 516 évre 77450 ft.,
517 évre 77600 ft., 518 évre 77750 ft., 519 évre 77900 ft.,
520 évre 78050 ft., 521 évre 78200 ft., 522 évre 78350 ft.,
523 évre 78500 ft., 524 évre 78650 ft., 525 évre 78800 ft.,
526 évre 78950 ft., 527 évre 79100 ft., 528 évre 79250 ft.,
529 évre 79400 ft., 530 évre 79550 ft., 531 évre 79700 ft.,
532 évre 79850 ft., 533 évre 80000 ft., 534 évre 80150 ft.,
535 évre 80300 ft., 536 évre 80450 ft., 537 évre 80600 ft.,
538 évre 80750 ft., 539 évre 80900 ft., 540 évre 81050 ft.,
541 évre 81200 ft., 542 évre 81350 ft., 543 évre 81500 ft.,
544 évre 81650 ft., 545 évre 81800 ft., 546 évre 81950 ft.,
547 évre 82100 ft., 548 évre 82250 ft., 549 évre 82400 ft.,
550 évre 82550 ft., 551 évre 82700 ft., 552 évre 82850 ft.,
553 évre 83000 ft., 554 évre 83150 ft., 555 évre 83300 ft.,
556 évre 83450 ft., 557 évre 83600 ft., 558 évre 83750 ft.,
559 évre 83900 ft., 560 évre 84050 ft., 561 évre 84200 ft.,
562 évre 84350 ft., 563 évre 84500 ft., 564 évre 84650 ft.,
565 évre 84800 ft., 566 évre 84950 ft., 567 évre 85100 ft.,
568 évre 85250 ft., 569 évre 85400 ft., 570 évre 85550 ft.,
571 évre 85700 ft., 572 évre 85850 ft., 573 évre 86000 ft.,
574 évre 86150 ft., 575 évre 86300 ft., 576 évre 86450 ft.,
577 évre 86600 ft., 578 évre 86750 ft., 579 évre 86900 ft.,
580 évre 87050 ft., 581 évre 87200 ft., 582 évre 87350 ft.,
583 évre 87500 ft., 584 évre 87650 ft., 585 évre 87800 ft.,
586 évre 87950 ft., 587 évre 88100 ft., 588 évre 88250 ft.,
589 évre 88400 ft., 590 évre 88550 ft., 591 évre 88700 ft.,
592 évre 88850 ft., 593 évre 89000 ft., 594 évre 89150 ft.,
595 évre 89300 ft., 596 évre 89450 ft., 597 évre 89600 ft.,
598 évre 89750 ft., 599 évre 89900 ft., 600 évre 90050 ft.,
601 évre 90200 ft., 602 évre 90350 ft., 603 évre 90500 ft.,
604 évre 90650 ft., 605 évre 90800 ft., 606 évre 90950 ft.,
607 évre 91100 ft., 608 évre 91250 ft., 609 évre 91400 ft.,
610 évre 91550 ft., 611 évre 91700 ft., 612 évre 91850 ft.,
613 évre 92000 ft., 614 évre 92150 ft., 615 évre 92300 ft.,
616 évre 92450 ft., 617 évre 92600 ft., 618 évre 92750 ft.,
619 évre 92900 ft., 620 évre 93050 ft., 621 évre 93200 ft.,
622 évre 93350 ft., 623 évre 93500 ft., 624 évre 93650 ft.,
625 évre 93800 ft., 626 évre 93950 ft., 627 évre 94100 ft.,
628 évre 94250 ft., 629 évre 94400 ft., 630 évre 94550 ft.,
631 évre 94700 ft., 632 évre 94850 ft., 633 évre 95000 ft.,
634 évre 95150 ft., 635 évre 95300 ft., 636 évre 95450 ft.,
637 évre 95600 ft., 638 évre 95750 ft., 639 évre 95900 ft.,
640 évre 96050 ft., 641 évre 96200 ft., 642 évre 96350 ft.,
643 évre 96500 ft., 644 évre 96650 ft., 645 évre 96800 ft.,
646 évre 96950 ft., 647 évre 97100 ft., 648 évre 97250 ft.,
649 évre 97400 ft., 650 évre 97550 ft., 651 évre 97700 ft.,
652 évre 97850 ft., 653 évre 98000 ft., 654 évre 98150 ft.,
655 évre 98300 ft., 656 évre 98450 ft., 657 évre 98600 ft.,
658 évre 98750 ft., 659 évre 98900 ft., 660 évre 99050 ft.,
661 évre 99200 ft., 662 évre 99350 ft., 663 évre 99500 ft.,
664 évre 99650 ft., 665 évre 99800 ft., 666 évre 99950 ft.,
667 évre 100100 ft., 668 évre 100250 ft., 669 évre 100400 ft.,
670 évre 100550 ft., 671 évre 100700 ft., 672 évre 100850 ft.,
673 évre 101000 ft., 674 évre 101150 ft., 675 évre 101300 ft.,
676 évre 101450 ft., 677 évre 101600 ft., 678 évre 101750 ft.,
679 évre 101900 ft., 680 évre 102050 ft., 681 évre 102200 ft.,
682 évre 102350 ft., 683 évre 102500 ft., 684 évre 102650 ft.,
685 évre 102800 ft., 686 évre 102950 ft., 687 évre 103100 ft.,
688 évre 103250 ft., 689 évre 103400 ft., 690 évre 103550 ft.,
691 évre 103700 ft., 692 évre 103850 ft., 693 évre 104000 ft.,
694 évre 104150 ft., 695 évre 104300 ft., 696 évre 104450 ft.,
697 évre 104600 ft., 698 évre 104750 ft., 699 évre 104900 ft.,
700 évre 105050 ft., 701 évre 105200 ft., 702 évre 105350 ft.,
703 évre 105500 ft., 704 évre 105650 ft., 705 évre 105800 ft.,
706 évre 105950 ft., 707 évre 106100 ft., 708 évre 106250 ft.,
709 évre 106400 ft., 710 évre 106550 ft., 711 évre 106700 ft.,
712 évre 106850 ft., 713 évre 107000 ft., 714 évre 107150 ft.,
715 évre 107300 ft., 716 évre 107450 ft., 717 évre 107600 ft.,
718 évre 107750 ft., 719 évre 107900 ft., 720 évre 108050 ft.,
721 évre 108200 ft., 722 évre 108350 ft., 723 évre 108500 ft.,
724 évre 108650 ft., 725 évre 108800 ft., 726 évre 108950 ft.,
727 évre 109100 ft., 728 évre 109250 ft., 729 évre 109400 ft.,
730 évre 109550 ft., 731 évre 109700 ft., 732 évre 109850 ft.,
733 évre 110000 ft., 734 évre 110150 ft., 735 évre 110300 ft.,
736 évre 110450 ft., 737 évre 110600 ft., 738 évre 110750 ft.,
739 évre 110900 ft., 740 évre 111050 ft., 741 évre 111200 ft.,
742 évre 111350 ft., 743 évre 111500 ft., 744 évre 111650 ft.,
745 évre 111800 ft., 746 évre 111950 ft., 747 évre 112100 ft.,
748 évre 112250 ft., 749 évre 112400 ft., 750 évre 112550 ft.,
751 évre 112700 ft., 752 évre 112850 ft., 753 évre 113000 ft.,
754 évre 113150 ft., 755 évre 113300 ft., 756 évre 113450 ft.,
757 évre 113600 ft., 758 évre 113750 ft., 759 évre 113900 ft.,
760 évre 114050 ft., 761 évre 114200 ft., 762 évre 114350 ft.,
763 évre 114500 ft., 764 évre 114650 ft., 765 évre 114800 ft.,
766 évre 114950 ft., 767 évre 115100 ft., 768 évre 115250 ft.,
769 évre 115400 ft., 770 évre 115550 ft., 771 évre 115700 ft.,
772 évre 115850 ft., 773 évre 116000 ft., 774 évre 116150 ft.,
775 évre 116300 ft., 776 évre 116450 ft., 777 évre 116600 ft.,
778 évre 116750 ft., 779 évre 116900 ft., 780 évre 117050 ft.,
781 évre 117200 ft., 782 évre 117350 ft., 783 évre 117500 ft.,
784 évre 117650 ft., 785 évre 117800 ft., 786 évre 117950 ft.,
787 évre 118100 ft., 788 évre 118250 ft., 789 évre 118400 ft.,
790 évre 118550 ft., 791 évre 118700 ft., 792 évre 118850 ft.,
79

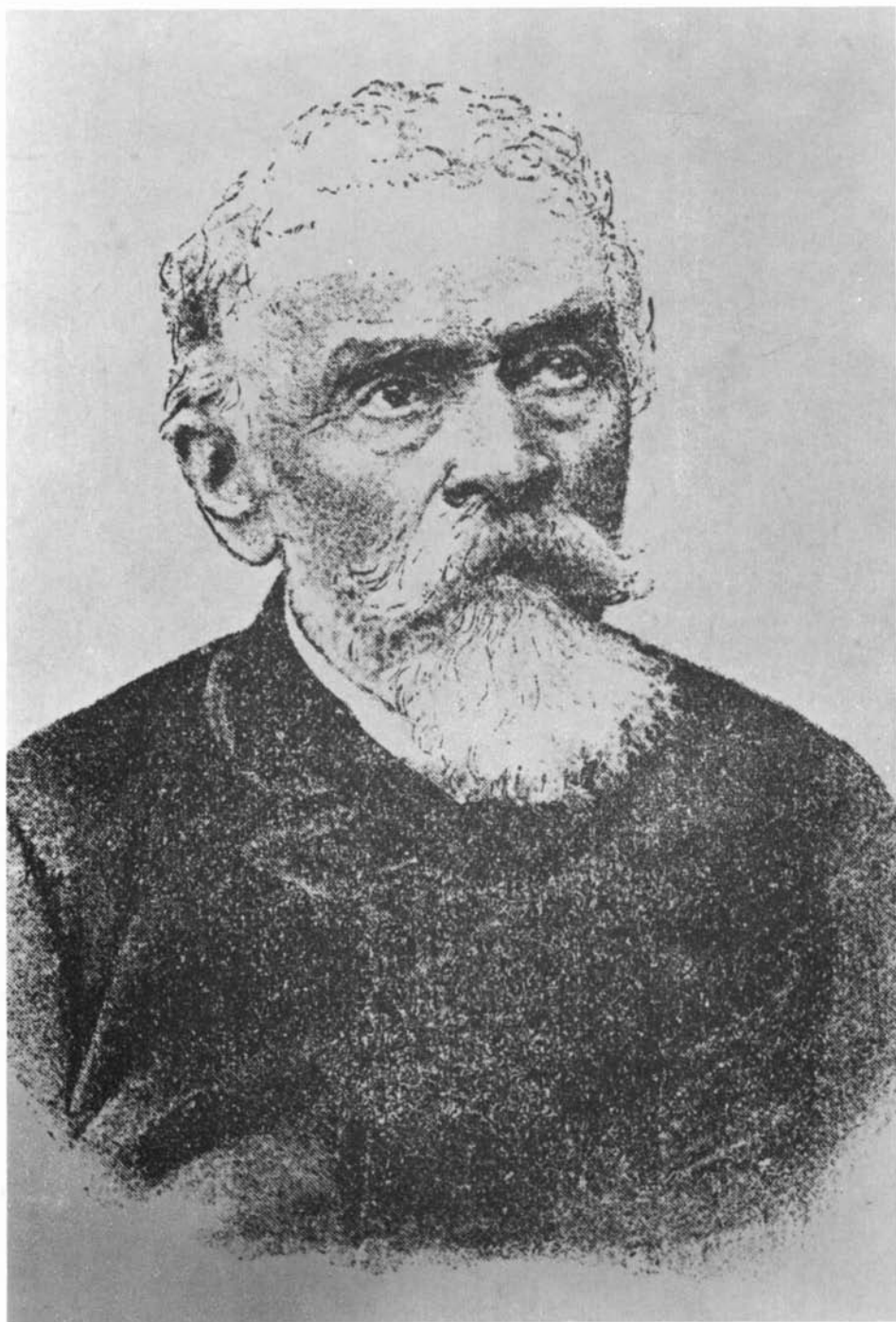
Lestár Péter

(Kecskemét, 1819. január 18. – Kecskemét, 1896. május 31.)

„Az ő nevéhez fűződik a város újabkori rohamos fejlődése.” Lestár korának embere volt. Nagyságát az adta, és adja máighatóan, hogy felismerte Kecskemét fejlődése előtt megnyíló, megnyitható új utakat, lehetőségeket és élt velük.

Református kisnemesi család tagjaként (apja: Lestár Sándor, anyja: Nagy Erzsébet) elemi és középiskoláit Kecskeméten végezte. Jogot Pozsonyban, a királyi jogakadémián tanult. 1842-ben tette le ügyvédi vizsgáit, majd 1848-ig itthon ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1848-ban a forradalom eszméivel azonosulva népfőlkelőnek állt, majd a város által kiállított 318 fős önkéntes gyalogos század főhadnagya lett. Harcolt Pákozdnál és a schwechati csatában. Komáromban a kapituláció már századosi rangban érte. A katonai terror időszakában visszavonultan élt. 1855-ben állt Kecskemét város szolgálatába, elnyerve az árwapénztári ellenőri állást. 1860-ban gyámhatósági ülnök, 1861-ben tanácsnok, 1862-től 1867-ig közgyám volt. Ezután megvált a hivatali pályától, ügyvéd lett, de ügyvédként is a közélet egyik alakítójaként működött. Javaslatára alakult egy sor vállalat, a Takarékpénztáregyesület (1867), a Gazdasági Gőzmalom Rt. (1869). A város társadalmi, politikai életében is komoly pozíciókba helyezte őt a köz bizalma. Hosszú ideig volt a Kaszinó elnöke, az Olvasókör választmányi tagja, a Honvédegyet elnöke. Ott találjuk a Gazdasági Egyesület alapítói között is. A Deák-párt helyi elnöke, majd a balközép és Deák-párt fúziója után, 1875-től a Szabadelvű Párt helyi vezére. A város közügyeinek irányításában a képviselőtestület tagjaként vett részt. Itt félretett minden pártérdeket. Minden téren szakszerűsége és pontosságra törekedett, de másoktól is elvárta ezt.

1880 augusztusában a B. Kiss Mihály halálával megüresedett polgármesteri székbe a 61 éves Lestár Pétert választották. Sok nehézséggel kellett megküzdnie, hogy az elmaradt várost kimozdítsa helyzetéből. Előbb a város pénzügyeit hozta rendbe, bár ezt városi pótdó bevezetésével érte el. A lakosságot más úton igyekezett kárpótolni, lakatnyák építésébe kezdett. A Javadalmi Hivatal felállításával új jövedelmi forrásokhoz juttatta a várost. Városi Cselédhivatalt szervezett, városi kezelésbe vették a piaci helypénzszedést, bevezették a kövezetvámot. Szabályrendeletet alkottak a városi birtokváltoztatási illeték fizetéséről. A filoxéra mentes homok jelentőségét felismerve 200 holdas városi szőlőtelepet hoztak létre Szikrában. A város tulajdonát képező legelőket parcellázták a lakosság javára. Az anyagi helyzet megszilárdulása lehetővé tette a városrendezés, a nagyszabású építkezések megkezdését. 1896-ra felépült a városháza és a színház. Helyi érdekű vasútvonalak létesítésével a vidéket bekapcsolta a város kereskedelmébe: 1895-ben a Kecskemét-fülöpszállási, 1896-ban a Kecskemét-tiszaugi vonal átadására került sor. Megkezdődött a város csatornázása, ártéri kutak fúrása, városi villanytelep létesítése. Városi és pusztai iskolák egész sora épült, 1894-ben megnyílt a városi zeneiskola. Még kétszer választották újra polgármesterré. 1895-ben munkáját vaskorona renddel ismerék el. Vagyont, értéket nem gyűjtött. Nem nősült meg. 15 év kemény szervező munkája után Lestár Péter halálakor egy gazdaságilag megerősödött, nagyszerűen fellendült várost hagyott itt sok befejezett alkotással, megvalósításra váró kitűnő tervvel.

Lestár Péter
1880-1896

Kada Elek

(Kecskemét, 1852. május 2. – Kecskemét, 1913. június 24.)

Kecskemét szerencséje, hogy Lestár Péter megkezdett városfejlesztő munkájának akadt nem kevésbé kiváló folytatója Kada Elek személyében.

Az orvos apa – Kada Endre és Zákos Ágnes édesanyja – fia középiskolai tanulmányait a helyi piarista főgimnáziumban, a jogot a kecskeméti és a pozsonyi jogakadémián végezte. 1875-ben kapta meg ügyvédi oklevelét. Szülővárosába visszatérve ügyvédi irodát nyitott. 1876-ban megnősült. Ferenczy Augusztát, Erzsébet királyné felolvasónőjének, Ferenczy Idának unokahúgát vette feleségül. Az 1870-es évek végén kapcsolódott be a politikai életbe. Már fiatalon jelentős helyet vívott ki magának a város közéletében széles látókörű nézeteivel és kiváló szónoki képességével. Nevéhez fűződik a Függetlenségi és 48-as párt kecskeméti szervezetének megerősítése. 1878-ban, 26 évesen a párt országgyűlési képviselőjévé választották. Két cikluson keresztül képviselte Kecskemét érdekeit a parlamentben. 1885-től az Osztrák-Magyar Államvasutak magyarországi vonalainak igazgatóságán dolgozott, 1891-től az önállóvá vált M. Kir. Államvasutak titkára. Budapesten több újság munkatársa. Mint közismert, nagy tudású, művelt szakembert hívta haza szülővárosa Lestár Péter halála után.

1897. január 9-én egyhangú választással lett Kecskemét polgármestere. Már megválasztásakor sok javaslata volt a városfejlesztésre vonatkozóan: új szabályozási terv készítése, a közoktatás fejlesztése, a közlekedési viszonyok javítása, a sertés- és gyümölcskereskedelem fellendítésével a világpiac meghódítása. Rövid idő alatt kifizették a város korábbi nagy beruházásai, építkezései során keletkezett adósságokat. 1897-ben – Székely Bertalan falfestményeinek elkészülte után – átadták az új városháza közgyűlési termét is. A kevésbé jövedelmező ingatlanokat eladták, de a hagyományokat folytatva birtokszerzéssel növelték a város vagyonát. Így került sor Szentlőrinc és Szentkirály megvételére, felhasználva Kada felsőbb kapcsolatait. Hetényegyháza, Árpádszállás, Monostorfalva, Kadafalva telepek létrehozásával jelentős munkaerővel gazdagodott a város. Fellendült a szőlő-, és gyümölcskereskedelem. A 20. század elején az ország gyümölcskivitelének 1/4-ét Kecskemétről szállították. Külföldi piacot talált a hazai sertésenyésztésnek, ahol jóval magasabb áron tudták a sertéseket értékesíteni, mint a kőbányai piacon. Új ipari üzemek létesültek: konzervgyár, gyufagyár, gépgyár. A város általános szabályozási tervének (1898) értelmében valósult meg az impozáns „sugárút”, a Rákóczi út, megnyitása (1903). Ennek két oldalán többszintes épületek adtak városias külsőt Kecskemétnek: Cifarapalota, Törvényszék, Kaszinó, a Leszámloló Bank épületei. A Széchenyi téren felépült a Luther-palota, a Ref. Kollégium új épülete, a Népbank épülete. Sor került utcakövezésre, a vasúti sétány parkosítására, járdaépítésre, a piactér rendezésére. Megkezdtek a vízvezetékhalózati építést. Számos oktatási és kulturális intézmény jött létre. Kada Elek nevéhez fűződik többek között a városi könyvtár és a múzeum alapítása, a Művésztelep létesítése a Műkertben. Hírlapíróként és íróként is elismerést szerzett. Több sikeres népszínműnek volt szerzője. Szívesen hódolt néprajzi és régészeti érdeklődésének. Hermann Ottóval levelezett, ásatásokat végzett a kecskeméti, félegyházi és nagykorösi határban. A város érdekeit mindenkor, de kiváltképp nagy vész idején szívén viselte. Az 1911. július 8-i földrengés okozta károk felszámolására minden ismerettségét, befolyását, erejét latba vetette. Nagy tekintélyt, amelyet munkássága során szerzett, mindig a város és lakói javára hasznosította. Szigorú vezető volt, aki a munkátlanságot nem tűrte, a visszaélést üldözte, de a munkát, a törekvést megbecsülte. Magának, családjának (2 gyermekének) nem gyűjtött vagyont. Polgármestersége alatt Kecskemét igazi városias külsőt nyert, nagyott lépett előre a fejlődés terén.

Kada Elek
1897-1913

Sándor István

(Zádor – Somogy m. –, 1870. január 28. – Kecskemét, 1943. december 2.)

A néptanító apa – Sándor István – és Szakáts Julianna édesanya nagy reményekkel taníttatták fiukat, aki Csurgón, majd a kecskeméti református főgimnáziumban és a jogakadémián tanult, s váltotta be az apai reményeket. 1894-ben, 24 évesen lépett Kecskemét város szolgálatába. Előbb Lestár Péter, majd Kada Elek közvetlen munkatársa, bizalmasa. 1904-től már főjegyzőként vett részt a város birtokszerző akcióiban, részese volt a szabályozási munkáknak. Egyik szorgalmazója volt az Iparosotthon (ma Ifjúsági Otthon) építésének. Bekapcsolódott a Művésztelep ügyeinek intézésébe, a belterület új közigazgatási beosztásának tervezésébe. Ügyvezető elnökként nagy sikerrel szervezte és rendezte 1909-ben az Országos Dalünnepet, 1911-ben az országos gazdakongresszust. Az 1911. évi földrendezés idején Kada Elekkel együtt tanúsított helytállását hosszú ideig példaként emlegették.

Várospolitikai szakismereteivel országos hírnevet szerzett. A Magyar Városok Országos Kongresszusán a résztvevő országgyűlési képviselők – többek között Apponyi Albert –, figyelmét is felkeltette felszólalásával. Kada Elek hatására lépett a szabadkőműves Demokrata Páholyba.

Kada Elek halála után 1913. augusztus 28-án Bagi László ellenében őt választották meg Kecskemét polgármesterévé. Sándor István Lestár és Kada munkájának folytatását tűzte ki célul. Mindenek előtt a városi háztartás deficitjét kívánta felszámolni. (Ez az I. világháború kitörése előtti rövid időszakban sikerült is.) Tervbe vette az ipar, a mezőgazdaság és a kereskedelem – ezzel kapcsolatban a szakoktatás – fejlesztését, a közlekedés javítását, egy új városi kórház építését, a városi vízvezetékrendszer kiépítését és a csatornázás megkezdését. A városrendezés kapcsán olcsó és egészséges munkáslakások építését tűzte ki célul. Sándor Istvánnak a városi élet minden területére vonatkozóan volt fejlesztési elképzelése, a háború azonban gátat vetett tervei megvalósításának. Más feladatokat volt kénytelen ellátni: Vöröskeresztegylet, Hadsegélyező Bizottság működtetését, sebesült katonák élelmezését, a lakosság ellátását. Tűz- és belvízkárokat, járvány, pénzügyi gondok és a közbiztonság romlása nehezítették helyzetét. A háború vége felé egyre nagyobb nehézséget okozott az igásjószág- és munkaerőhiány, komoly közlekedési problémák merültek fel. A közhangulatot romboló rekvirálások ellen a polgármester igyekezett fellépni. Első volt az országban, aki a rokkantak számára földet szerzett. (Javaslatára a közgyűlés 200 h. földet adott át ilyen célra.) Csak néhány tervét tudta megvalósítani az őszirózsás forradalom előtt. A forradalom kitörésekor segített a forradalmi szervek létrehozásában, hogy a vezetés ne kerüljön szélsőségesek kezébe. A Tanácsköztársaság alatt ő is tehetetlen volt. A Tanácsköztársaság bukása után – demokratikus magatartása, a munkástanácsban való részvétele, szabadkőművesség és egyéb vádak alapján – fegyelmi eljárás indult ellene. Pénzbüntetésre ítélték, majd nyugdíjazták (1921. november 29.). Nyugdíjazása után sem télenkedett. Vezető szerepet vitt számos helyi kulturális és szociális intézményben. Cikkeket jelentetett meg szakfolyóiratokban, helyi és fővárosi lapokban. Írásaiban főként várospolitikai, közigazgatási kérdésekkel foglalkozott. Szerkesztője volt a „Városok” c. szaklapnak. Országos politikával is ebben az időszakban kezdett el foglalkozni. A Függetlenségi és 48-as párt programjával 1931-től 1939-ig volt Kecskemét országgyűlési képviselője. Nagy családot nevelt. Feliségével Gótsch Jolánnal 9 gyermekről gondoskodott. Sem magának, sem családjának vagyont nem gyűjtött.

Sándor István
1913-1919

Szombatfalvy Majthényi Miklós

(Budapest, 1881. – ?)

Kecskeméten 1919. augusztus 2-án vált ismeretessé a kommunista kormány lemondása. Augusztus 3-án érkeztek az első lovas román járőrök – az antant csapatok részeként – a városba. A városi igazgatást a Tanácsköztársaság előtt működött tisztikar látta el a román városparancsnok utasításai szerint. A városban tartózkodó magyar katonaságot, a rendőrség és csendőrség kivételével lefegyverezték. Sándor István polgármestert, többszöri lemondási és nyugdíjaztatási kérelmére, Zsitvay Tibor főispán rendelkezési állományba helyezte. Október 25-én a polgármester, nyugdíjazási kérelmének végleges elintézése előtt, megvált hivatalától. 1919. október 27-én bízta meg Zsitvay főispán Majthényi Miklóst a polgármesteri teendők ellátásával.

Az erdélyi származású polgármester gimnáziumi tanulmányait a debreceni református kollégiumban, jogi tanulmányait a budapesti kir. tudományegyetemen végezte. 1905-től Udvarhely vármegyében közigazgatási gyakornok, majd tiszteletbeli aljegyző, 1908-tól megyei főjegyző. 1914-ben Székelyudvarhely polgármesterévé választották. A román megszállás elől Budapestre költözött. Zsitvay Tibor főispán közreműködésével került Kecskemétre, lett a város első „idegen” polgármestere. Céljának a váratlan megbízatásnak való megfelelést és a viszonyok konszolidálását tűzte ki. „Pártpolitikával nem foglalkozom – nyilatkozta -. Én csak egy pártot ismerek: a magyarok pártját. Csak egy feladatot mindannyiunknak, újjáépíteni ezt a leégett, elpusztult országot”. Ugyanakkor a román hadseregben megmentőt látott, az ország bolsevik uralomtól való megmentőjét. A román hadsereg 1919. november 19-20-án vonult ki Kecskemétről, helyét a Nemzeti Hadsereg váltotta fel. Megkezdtek a háború, a forradalmak és a románok okozta károk helyreállítását. A békefeltételek megismerése után 1 hétig gyászba öltözött a város, tilos volt minden táncvigalom, a templomokban gyásztisztviszteleteket tartottak. Több mint egy évi szünet után 1919 december végén tartotta a th. bizottmány első közgyűlését, amelyen megerősítették Majthényi Miklós polgármesterként való behelyettesítését. Polgármestersége alatt történt meg a kecskeméti városi rendőrség államosítása, a közigazgatási intézmények újjászervezése. A korábban felvett kölcsönök terheivel küzdő város nagyarányú földeladással szerezte meg az újjáépítéshez szükséges pénzüsszeget. A lakóházak építését hosszú lejáratú építési anyaghitel nyújtásával segítették. 250 h. földet ajánlott fel a város vitézi telkek létrehozására. Új pusztai iskolák épültek, a városi kórház 1921-ben közkórházzá nyilvánították. A keresztény nemzeti szellem terjesztésére több egyesület jött létre a városban (MOVE, ÉME, Baross-Szövetség stb.). Kecskemét 1 millió koronát gyűjtött a Nemzeti Hadsereg részére és hitet tett Horthy Miklós kormányzósága mellett.

A polgármesteri állás ténylegesen Sándor István 1921. november 29-i nyugdíjazásával üresedett meg. Szombatfalvy Majthényi Miklós is beadta pályázatát az 1922 márciusára kiírt tisztújításra, de ellenében ismét egy kecskeméti férfit választott meg a th. bizott-ság.

Szombatfalvy **Majtényi Miklós**
1919-1922

Zimay Károly

(Kecskemét, 1873. március 11. – Kecskemét, 1967. szeptember 3.)

A jónevű kecskeméti ügyvéd apa – és az édesanya Buttinger Emilia – fia ifjabb Zimay Károly középiskolai tanulmányait a helyi kegyesrendi főgimnáziumban, az egyetemi tanulmányokat Budapesten végezte. Egy évig a kecskeméti törvényszéknél volt joggyakornok, majd 1898-ban került a városi tisztikarba fogalmazónak. Hamarosan a rendőrkapitányi hivatalba nyert kinevezést, 1911-től már helyettes főkapitányként a bűnügyi osztályt irányította. Az I. világháború alatt, 1915 májusában lett adóügyi tanácsnok. Feladatai közé tartoztak a rekvirálások, gabona- és lisztellátási ügyek stb. 1922-ig vezette az adóügyi osztályt.

Az 1922 márciusában nagy érdeklődés mellett végbement városi tisztújító közgyűlésen a th. bizottság tagjai egyhangú közfelkiáltással Zimay Károlyt választották meg Kecskemét város polgármesterévé. Legfőbb feladatának a város anyagi, vagyoni egyensúlyának megteremtését tartotta. Mint magánember a Keresztény Egyesült Kisgazda és Polgári Párt híve volt, mint polgármester azonban nem kívánt pártpolitikával foglalkozni. Polgármestersége első időszakában a pénz értékének nagyarányú romlása a városi adósságok kifizetésére nyújtott soha vissza nem térő alkalmat. Ezt használta ki a város, mikor 1923-1924-ben évtizedes adósságait törlesztette. A visszafizetett kölcsönök összege meghaladta a 33 millió koronát. A város költségvetése és zárszámadása egyensúlyba került, sőt tekintélyes részvény- és pénztőkével gyarapodott, melynek nagyrésze a város földbirtokának parcellázásából származott. A gazdaságilag, pénzügyileg megerősödött város már szociális és kulturális kérdésekkel is tudott foglalkozni: Anya- és Csecsemővédő Intézetet létesített, a városi kórházat 300 ágyas nyilvános jellegű közkórházzá fejlesztették, a pusztákon hatósági orvosi szolgálatokat szerveztek, a hadirokkantaknak és hadiözvegyeknek kedvezményes földbérletet, a munkaképteleneknek segélyt juttattak. A városi múzeum 1923-ban új épületet kapott a Katona József sétátéren. Tanyai lelkészsek szervezéséhez 300 hold földet biztosított a város. A református jogakadémia 5 tanoskének javadalmazását is magára vállalta. A város saját erejéből 1922-1923-ban 5 új pusztai iskolát épített, 1926-ban pedig állami támogatással 28 pusztai iskola került átadásra. 1926-ban készült el a női felsőkereskedelmi iskola emeletes épülete. Tervezetten folyt a városi közterek, utcák kövezése, fásítása. 1925-1926-ban 24 új mélyfúrású közkúttal javították az ivóvízellátást. A székőfürdőt modern szabad fürdővé építették ki. A 4 kat. holdas, parkosított, 9746 m² víztükrrel rendelkező fürdő, abban az időben Európában a legnagyobb műépítésű szabadfürdő volt. 1927-ben kezdődött, s 1929-ben fejeződött be a Tiszahíd építése, általa Kecskemét közvetlen összeköttetésbe került a Tiszántúllal. 1928-ban adták át a Gazdasági (bugaci) vasút vonalát, a város legnépesebb pusztáit kapcsolta be a gazdasági vérkeringésbe. Forgalma az idegenforgalom fellendülésével nőtt meg igazán. 1929-ben döntöttek a város távoli birtoka, Pusztaszer eladásáról, ugyanakkor sor került Matkó puszta megvételére. 1928-ban kezdődtek meg a városfelmérési munkálatok, a Rákóczi úton 3 emeletes városi bérpalota épült. 1931-ben azonban a gazdasági válság hatása Kecskemétet is elérte. A vállalkozói szellem eltűnt, a tőke visszahúzódott, nem volt munkaalkalom, megjelentek a munkanélküliek, az állástalan diplomások. Nyomasztóvá váltak a felvett városi hitelek kamatai, a gabona ára csökkent, a városi pótdó mértéke egyre nőtt. A válság szorítása 1933-ra engedett fel, új munkalkalmat jelentett a nemzetközi autótűr kecskeméti szakaszának építése, fellendült a gyümölcskereskedelem. Erre várt Zimay Károly, 1934. március 12-én bejelentette nyugalombavonulását. Egész hivatali működése alatt a józan konzervativizmus, az abszolút jóakarat és a tiszta kéz polgármestere volt. Családja – felesége Szabó Sarolta és 3 gyermeke – körében élte le életét 1967-ben bekövetkezett haláláig.

Zimay Károly
1922-1934

Balásfalvi Kiss Endre

(Nagykőrös, 1886. január 17. – ?)

Az ősi nemesi kecskeméti családból származó ifjú – apja: Balásfalvi Kiss József táblabíró, anyja: Kozma Emilia – elemi iskoláit és a reáliskolát Kecskeméten végezte. Jogot a helyi jogakadémián, Münchenben, majd Budapesten tanult. 1913-ban tette le ügyvédi vizsgáit. 1914-ben a mozgósítás után a szerb harctérre került, ahol súlyosan megsebesült. Felépülése után előbb az orosz, majd az olasz és a román frontokon harcolt. A fronton alapozta meg a Horthy-rendszerben is befolyásos tisztikarhoz fűződő kapcsolatait. Horthy környezetéből tért vissza 1919-ben Kecskemétre. 1919 augusztus közepén engedélyt kapott politikai napilap alapítására Kecskeméti Közlöny címmel, papírt fegyveres karhatalommal szerzett hozzá. A lap fenntartás nélkül dicsérte az új rendet. A Kecskemét környéki vérengzések hírére már a világlapok is tárgyalták, a Kecskeméti Közlöny azonban hallgatott. A politikai konszolidációval azonban az üzleti érdek vált irányadóná, az újság amolyan vidéki bulvárlappá alakult.

Kiss Endrét már 1920-ban beválasztották a th. bizottság és a közigazgatási bizottság tagjai közé. 1925. június 30-án városi tiszti főügyész lett. Ekkorra már vezető szerepet vívott ki Kecskemét társadalmi és politikai életében. 1927-ben mint első országgyűlési pótképviselő nyert megbízást. A Magyar Sakkszövetség alelnökeként irányító munkát vállalt (Tóth Lászlóval együtt) az 1927. évi nemzetközi sakkverseny kecskeméti megrendezésében. 1929-től 1934-ig az Ipartestület, 1932-ben az Ügyvédi Kamara, 1933-ban a Katona József Társaság elnökének választották meg. (Ezt a tisztséget polgármestersége idején is megtartotta.) 1934-ben a Kecskeméti Kaszinó és a Frontharcos Szövetség kecskeméti főcsoportja is elnökévé választotta. 1934. április 30-án lett Kecskemét polgármesterévé. A gazdasági válság szorításában kínlódó Kecskemét sokat várt az új polgármester. A már korábban is megrendezésre került gyümölskiállítások rendszeressé az ő polgármestersége alatt váltak, s 1934 júliusától a „Hírös hét” elnevezést vették fel.

1935 az elemi csapások esztendeje volt, május elején fagy okozott jelentős kárt, 28-án pedig hatalmas méretű jégverés pusztított. Kiss Endre közbenjárására állami segélyt és kedvező kamattal kölcsönt kaptak a város lakói. A kapott támogatások hatására fellendült a termelés. A város is hozott áldozatot a gazdasági fejlődés érdekében. 1938-ban az Alföld fásítás céljára 400 holdas kísérleti telepet hoztak létre Bugacon. 1934 októberében avatták fel a Kecskemét-Budapest nemzetközi autótutat, 1935-ben Baromfikellető Központ épült, 1936-ban repülőtér építésébe kezdett a város. (1936-ban már légipostán szállították a barackpálinkát Hollywoodba.) Szintén ebben az évben Közhűtőlház épült és megnyílt a mezőgazdasági főiskola, 1937-ben elkészült a Borközraktár.

Kiss Endre rövid 4 esztendei polgármestersége alatt Kecskemétet igyekezett kiemelni az ismeretlenségből. Ezt az idegenforgalom fellendítésével érte el. 1935-től idegenforgalmi előadót alkalmazott a város, 1936-ban Idegenforgalmi Iroda létesült. A Városok Szövetsége Idegenforgalmi Szakosztálya Kiss Endrét választotta elnökévé. Kecskemét és Bugac idegenforgalmi központ lett. A közigazgatás terén a tanyai közigazgatási kirendeltségek megszervezése jelentett előrelépést. Az oktatás, közművelődés, egészségügy fejlesztése azonban háttérbe szorult. 1938. június 15-én a kormányzó a város főispánjává nevezte ki, majd a Sztójay-kormány államtitkára lett. A II. világháború után a népbíró-ság súlyos börtönbüntetésre ítélte.

Balásfalvi **Kiss Endre**
1934-1938

Olaszi Liszka Béla

(Kecskemét, 1895. október 31. – München, 1978. március 30.)

Apja a kecskeméti főreáliskola tanára volt. Az ifjú Liszka Béla 1914-ben a főreáliskolában érettségizett, majd a kecskeméti református jogakadémián és a budapesti tudományegyetemen folytatta tanulmányait. Az I. világháború kitörése után – még a doktori cím megszerzése előtt – 1915-ben katonai szolgálatra vonult be. 1916 júniusában orosz fogságba esett, ahonnan 15 hónap után megszökött és az arcvonalon keresztül 1917 decemberében tért haza. A Tanácsköztársaság alatt részt vett az ellenforradalmi mozgalmakban. 1919 áprilisában élére állt a szentkirályi felkelésnek. A felkelést leverték, Liszka Béla Szegedre menekült, itt belépett a Nemzeti Hadseregbe. 1920-ban megszerezte a doktorátust, 1921. május 9-én leszerelt. Május 10-én lépett Kecskemét város szolgálatába. Először fogalmazó a közművelődési és társadalompolitikai ügyosztálynál, majd főispáni titkár. 1922-ben aljegyző, 1937-ben pedig tanácsnok lett, a IV. ügyosztály vezetője. Hatáskörébe tartoztak az állampolgársági, katonai és kórházügyek. Felkészült szakember volt kiváló nyelvtudással. Tevékenyen részt vett a tanyai közigazgatás megszervezésében, cikkeket írt, előadást tartott közigazgatási témakörökben. Több egyesületben tevékenykedett – az Emericana priorja volt –, aminek következtében nagy népszerűsége tett szert.

1938. július 11-én más pályázó nem lévén, a főispán – a névszerinti szavazást mellőzve – a 43 éves Liszka Bélát Kecskemét egyhangúlag megválasztott polgármesterének jelentette ki a th. bizottság ülésén. Polgármestersége alatt jelentősebb fejlődés csak a közutak építése terén mutatkozott. 1938-ban 5 éves útépitési program indult Kecskeméten, nagyrészt kormánytámogatással. (Ekkor ugyanis több mint 8 millió pengő volt Kecskemét tartozása.) 1938-ban adták át a mai Dózsa Gy. út vonalát, 1939-ben megnyílt a heténegyházi út, a következő évben a bugaci és tisztaugi út. 1939-ben fejezték be a nagyállomás átalakítását, 1941-ben adták át a forgalomnak a Szolnoki úti aluljárót. A polgármesteri székhelyen meghirdetett program többi pontja – kórházépítés, külterületi orvosi szolgálat megszervezése, egészséges lakások építése, csatornázás, háznyelkek osztása, új vágóhíd, OTI székház építése stb. – csak vágyálom maradt. Ami realitás volt, az a Horthy- (majd később Szálasi) rendszer feltétel nélküli kiszolgálása. Kecskeméten is egymás után alakultak és kaptak nagyobb szerepet a politikai életben a nacionalista szervezetek. Liszka Béla maga is támogatta, elősegítette tevékenységüket. A város minden elképzelése – anyagi fedezet híján – kormánysegítséggel valósult meg. Cserébe a polgármester igyekezett maradéktalanul teljesíteni a kormány egyre szélsőséesebb nacionalista intézkedéseit. Betiltotta a szociáldemokrata, majd a kisgazdapárt tevékenységét, végrehajtotta a zsidótörvényeket. Megtiltotta a zsidó iparosok, kereskedők, orvosok stb. működését, elvette földjeiket, irányította városi gettóba gyűjtésüket, majd a téglagyári gyűjtőtáborból 1944. június 27-én deportálásukat. Liszka Béla 1944. október 20-án esküt tett a Szálasi-kormányra. Október végén a katonai hatóság rendelkezése a polgármester aláírásával megjelent a hirdetmény Kecskemét kényszerkiürítéséről. A lakosság pánikba esett, karhatalommal tudtak csak eleget tenni a rendeletnek. Liszka a visszavonuló németekkel hagyta el a várost, majd az országot, családját is hátrahagyva, Münchenben telepedett le. Itt is megtalálta a helyét, a Szabad Európa Rádió belső munkatársa lett, a müncheni magyar osztályon az adminisztráció élén állt 1951. augusztus 20-tól 1961. június 30-ig.

Olaszi Liska Béla
1938-1944

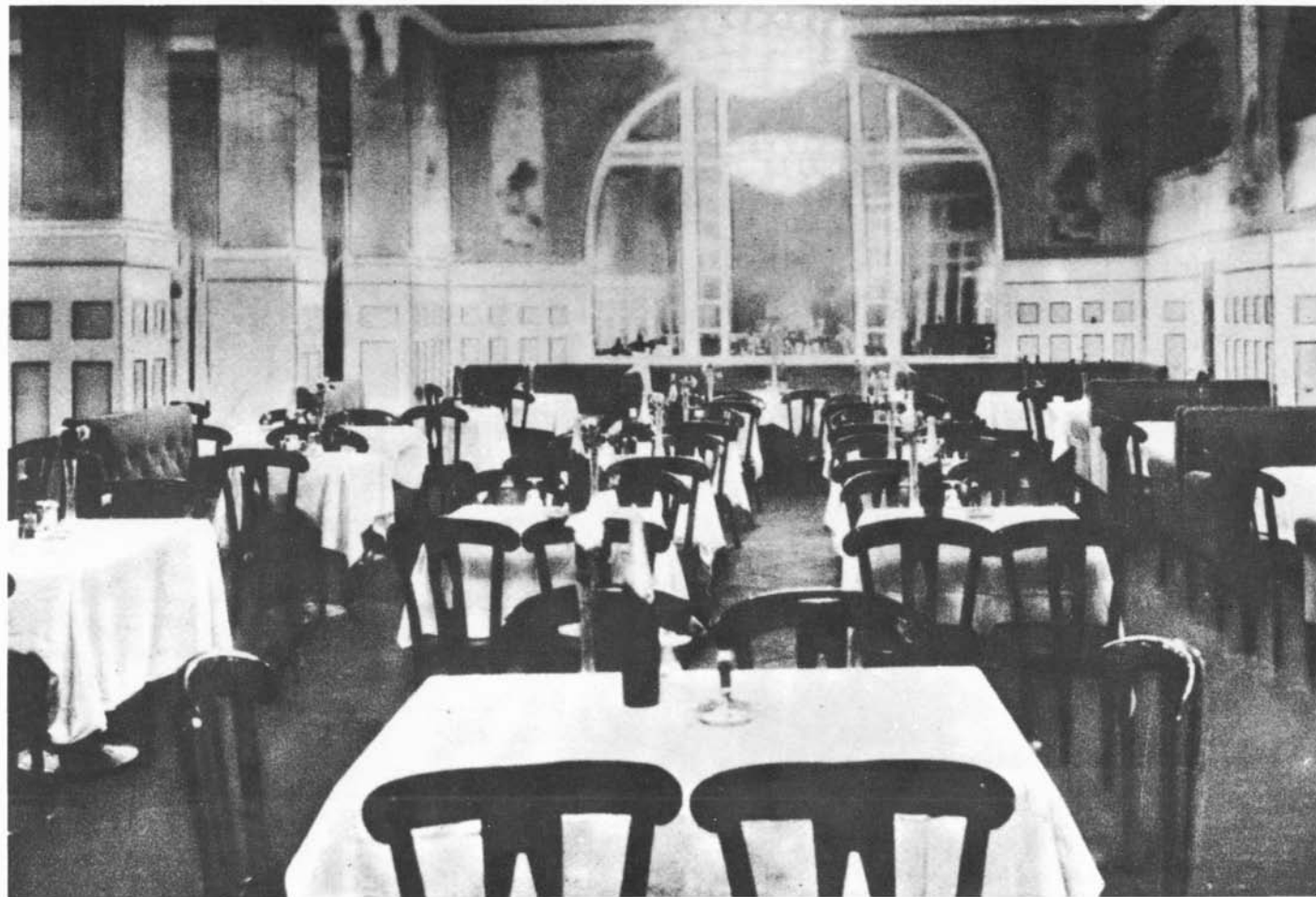
Váradi József

(? 1892. ? – Kecskemét, 1945. május 13.)

A második világháború katonai eseményei 1944 október végén érték el Kecskemétet. A szovjet csapatok 1944. október 31-én du. a konzervgyár melletti Korhánközi úton jöttek be a városba. A kiűrités folytán néptelen városban (alig pár százan maradtak itthon) minden üzlet zárva volt a Beretvás kávéház kivételével. Az üzletvezető Váradi József disznótoros vacsorával vendégelte meg a szovjet hadsereg parancsnokságát. A parancsnokság ezután őt bízta meg a város vezetésével, a polgármesteri teendők ellátásával. (Ennek írásos nyoma nem maradt ránk.) Még az első napokban egy háromtagú küldöttség kereste fel a szovjet városparancsnokságot (dr. Molnár Erik kecskeméti ügyvéd, Tóth László volt nyomdaigazgató és dr. Sándor József volt városi tisztifőügyész), hogy Molnár Eriket nevezzék ki polgármesternek. Az előszobában találkoztak Váradival, aki közölte velük: szükségtelen fáradozniuk, mert a parancsnok őt már kinevezte polgármesternek. Dondé őrnagy városparancsnok javaslatára húzták meg a harangokat, s a közeli szőlőkben, pusztákon elrejtőzött lakosok ezrével tértek vissza a városba. Az élet újraindításában, az újjáépítés szervezésében a fenti küldöttség tagjai – Molnár Erik mint helyettes polgármester – igyekeztek okos, megfontolt tanácsaikkal, szervezőmunkával segíteni Váradi Józsefnek.

Első teendő volt a rend helyreállítása, e célból polgárőrséget szerveztek, a lakosságot dobszó útján értesítették a teendőkről. November elején kezdték meg működésüket az üzemek, a villanytelep. Nagy gondot jelentett a lakosság és a kórházak élelmezése. November 16-án még egy utolsó német légitámadás okozott nagyobb károkat. A várost 39 körzetre osztották. A körzet és vezetőik feladata volt az emberek közmunkára való szervezése és a szükséges élelmiszerek biztosítása. December elejéig már több mint 25.000 lakos tért vissza a városba. Váradi József igyekezett képességeihez és erejéhez mérten a város talpraállítását szervezni. November végén már azt nyilatkozta, hogy a villanytelepen, gépgyáron, Schiffer-cipőgyáron kívül működik a Konzervgyár és a hűtőház is. Több iskolában megkezdődött az oktatás. Az ellátás érdekében a szomszédos városokkal megállapodtak a fölösleges közélelmezési cikkek cseréjében. Váradi nézeteit kissé leegyszerűsítve a következőkben fejtette ki: „A városi probléma ma 3 kérdésben csúcsosodik ki: 1. az élelem, 2. a védelem, 3. a kulturális dolgok”. Ehhez képest Molnár Erik nézeteit így összegezte: „... a Vörös Hadsereg győzelme érdekében mindent el kell követnünk, de ezenfelül a közvetlen feladatunk a városi élet újjáteremtése, és ennek a munkának a politikai alapja az összes demokratikus és antifasiszta elemek együttműködése”. A Magyar Kommunista Párt helyi szervezete december 13-án alakult meg, a többi párt csak később szült az alakulásra. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front december 2-i szegedi megalkakulása, majd felhívása után a kommunisták kezdeményezésére, december 16-án Kecskeméten is létrejött a Nemzeti Bizottság. Ebben azonban már nem szántak szerepet Váradi Józsefnek. December közepén egy küldöttség kereste fel az orosz városparancsnokot, és a polgármester zavaros nézeteire és sok tekintetben kifogásolt magatartására hivatkozva felkérték váltsa le Váradit, „aki visszaél a nép bizalmával és nem látja el hivatalát”.

December 16-ra virradó éjjel Tóth Lászlót hívták be a városparancsnokságra és közölték vele, hogy megbízást kapott a polgármesteri teendők ellátására. (Molnár Erik az MKP részéről Kecskemét nemzetgyűlési képviselője lett, majd az Ideiglenes Nemzeti Kormány népjóléti minisztere.)

Beretvás Kávéház nagyterme

Tóth László

(Kecskemét, 1895. május 17. – Kecskemét, 1964. március 9.)

A nyolc gyermekes iparos családból – apja: Tóth Ferenc kőműves kisiparos, anyja: Csonka Viktória – származó Tóth László középiskolai tanulmányait a kecskeméti református gimnáziumban végezte, majd a budapesti egyetem bölcsészkarán magyar-német szakon tanult tovább. Tanulmányait azonban anyagiak hiányában nem fejezhette be. Hazatérve a református jogakadémiára iratkozott be. 1915-ben apjával és három testvérével katonai szolgálatra hívták. 1918 októberében hagyta ott a katonaságot. Az ősziírózás forradalom után a kecskeméti Nemzeti Tanács titkára lett. A Tanácsköztársaság kikiáltásakor a helyi direktórium tagjává választották, a művelődési ügyek előadója volt. Ugyanakkor szerkesztője a Magyar Alföldnek. Az akkori parlamentben Berényi Pállal együtt képviselte Kecskemét dolgozóit.

A Tanácsköztársaság bukása után a bíróság másfél évi börtönrre ítélte, szabadulása után rendőri felügyelet alá helyezték. 1922-ben került az Első Kecskeméti Hírlapkiadó és Nyomda Rt.-hoz előbb mint tisztviselő. 1935-ben a vállalat igazgatója lett. E munkahelyével kapcsolatosan bontakozott ki gazdag közeleti, várospolitikai, könyvkiadói és irodalomszervezői tevékenysége. A baloldali magyar értelmiség jelentős alakjaival tartott kapcsolatot. MórícZ Zsigmond és Németh László általa szerette meg Kecskemétet. A Tóth László vezette nyomdában készültek: Németh László Tanúja, Csuka Zoltán Látóhatár-a, a Válasz, az Apolló, a Magyarságtudomány c. folyóiratok példányai. 1937-ben itt nyomtatták a Márciusi Front kiáltványát. 1922-től szerkesztette a Magyar Sakkvilágot, 1927-ben a nemzetközi sakkverseny megrendezésével hírnevet szerzett Kecskemétnek. (1940-1994-ben a moszkvai Literatur Vestrieb megbízásából közreadta a szovjet sakkbajnokság két játszmagyűjteményét.) Újságíró is volt. 1914-től jelentek meg cikkei a helyi újságokban a Népoktató Füzetekben. Minden írásában a haladásért, a közjóért emelt szót. Kiváló szónok volt. A második világháború végén megtagadta a kiürítési parancs kinyomtatását és a kiürítési parancs ellenére sem távozott el a városból. 1944. december 17-én a Centrál-komité megbízásából átvette a polgármesteri teendőket. Három és fél évig töltötte be ezt a tisztelet a szovjet parancsnokság, a szerveződő demokratikus pártok és a lakosság teljes megelégedésére. Két ízben a szociáldemokrata párt listáján országgyűlési képviselővé választották, de az összeférhetetlenségi törvény megszületése után a polgármesteri állást tartotta meg. 1948. május 1-ig volt a város polgármestere, ekkor a városi th. bizottság nyugdíjazta. Még nyugdíjazása előtt megkapta a Magyar Szabadságrend legmagasabb fokozatát. Ettől kezdve – miután távol tartották a politikától – a sakkvilág szervezésében tevékenykedett. Rendszeresen látogattak hozzá a sakkozás kiválóságai. A Népfront mozgalomban az indulástól vett részt. Elnöke volt a városi bizottságnak, alelnöke a megyei bizottságnak. Ebben a tiszteben hívta fel a megyei bizottság 1956 októberében a Nemzeti Bizottság elnökségének átvételére. Utána 1958-ig a Városi Tanács elnökhelyettese volt. 1958 februárjában ismét nyugdíjazták. Ezután társadalmi, kulturális területen végzett hasznos munkát, a Népfront városi bizottságának elnökeként, a Katona József Társaság, a nyugdíjasklub és a Kodály-kórus elnökeként.

Németh László egyik kecskeméti útjára emlékezve így írt Tóth Lászlóról: „...Közben nekem is volt alkalmam kikérdezni a kocsisokat és utasokat polgármesterük szerepe felől, s boldogan láttam, mily nagyszerűen állta meg helyét a nehéz időkben ez a sokoldalú, becsületesen fűrfangos, eredeti ember, aki akár Tanú-t szerkesztett, akár hollandiasoknak hegedült, udvarolt Bugacon, mindig a homo kecskemétiensist nevelte, s vitte diadalra a világbán”.

Tóth László
1944-1948

Czagány Ferenc

(Pilisszántó, 1897. ? – Budapest, 1980. szeptember)

A pilisszántói asztalossegéd 1915-től vett részt a munkásmozgalomban. Budapesten Hautmann János asztalosáru gyárában dolgozott, egész a művezetőségig vitte. 1927-ben lett tagja a Szociáldemokrata Pártnak. A 20-as évek végétől a Budapesti Famunkás Szakszervezet számvizsgáló bizottságának elnöke. 1945-ben lépett a Magyar Kommunista Pártba. 1945-47-ben az MKP budapesti III. kerületi szervezetének vezetőségi tagja, a Famunkás Szakszervezet Központi Vezetőségének tagja, a budapesti szakosztály elnöke, a Budapest III. kerületi Nemzeti Bizottságának tagja. A magyar kormány bizalmi embereként került 1947-ben Kecskemétre. A köztársasági elnök 1947. november 12-én kelt 4890/1947. M.K.E. sz. rendeletével a város főispánjává nevezte ki. A városi közgyűlés előtt 1947. december 8-án tett esküt. „Kecskemét dolgozó népének első szolgája akarok lenni” – nyilatkozta beiktatása előtt a Kecskeméti Lapok újságírójának. Főispánként a város közellátását igyekezett megszervezni. Kezdeményezésére közigazgatási kirendeltséget kapott Ágasegyháza. Alig fél év elteltével a belügyminiszter 206.900/1948. III. 3. sz. leiratával az időközben „nyugdíjazás folytán megüresedett polgármesteri állásba” a közigazgatás zavartalan biztosítása érdekében Czagány Ferencet behelyettesítette. 1948. május végétől – május 31-én tette le a polgármesteri esküt – 1950 január közepéig volt Kecskemét polgármestere.

Mikor Kecskemétre jött legsürgetőbbnek az egészségügy terén jelentkező gondok megoldását látta. Rossz volt a vízellátás a városban, a tanyákon nem volt orvosi szolgálat. Székfoglalójában ezeknek a problémáknak megoldására tett hitet: „...Ha megnézzük a tisztiorvosi hivatal jelentését Magyarország városai közül Kecskemét a legrosszabb helyen áll statisztikai szempontból. Amikor az első jelentésemet összeállítottam és felküldtem a Belügyminisztériumba, országos átlagban a tb. 77 %-kal magasabb, mint az ország többi részében. Az elhalálozás 36 %-kal magasabb, a születések száma 22 %-kal kisebb. Minek tudható ez be. Csatornázás ebben a városban egy elfelejtett dolog volt. Pedig akkor gazdag volt [Kecskemét]... Ugyanígy állunk a közbiztonság terén is. 66.000 lakossal rendelkező városnak nincsen közbiztonság... Én, aki mindezeket a problémákat felismertem, sok esetben szóvá is tettem és minden igyekezetemmel azon leszek a jövőben is, hogy ezeket a problémákat Kecskeméten minél előbb keresztül tudjuk vinni...” A párt támogatásával sikerült elérni, hogy az 1932-ben tervbe vett OTI színház építése már a 3 éves terv időszakában megkezdődjön. Elkészült a városi vízvezeték belső körvezetése is. Megépült a bugacmonostori és helvéciai orvosi lakás és rendelőintézet. Szentkirályon megkezdte működését az orvosi tanácsadó. Lakiteleken új iskola és községháza épült. Hetényegyháza és Bugac gyógyszertárat kapott. 1947-48-ban és még 1949 elején is nagy probléma volt a munkanélküliség. Közületi munkák szervezésével, a gyárak foglalkoztatottságának kiszélesítésével igyekeztek megoldani a problémát.

1950. január 13-val a kormány Czagány Ferencet a Könyv- és Könyvtári Minisztériumba helyezte át. 1957-től az MSZMP tagja lett. Több kitüntetésben részesült: Szocialista Házért Érdemrend, Szabadság Érdemrend, Munka Érdemrend stb. Nyugdíjasként az 1970-es évek végén az MSZMP Budapest III. kerületi Politikai Bizottságának tagja volt.

Czagány Ferenc
1948-1950

Szelepcsényi Imre

(Újkécske, 1909. november 2. – Cegléd, 1973. szeptember 10.)

Az MDP javaslatára a kormány már 1949-ben elhatározta a közigazgatás átszervezését azzal az indokkal, hogy biztosítsa, erősítse a munkáosztály vezető szerepét az ország irányításában, hogy megszilárdítsa a proletariátus diktatúráját, a munkás-paraszt szövetséget. Így látta megvalósíthatónak az ötéves terv célkitűzéseit. Bács-Kiskun megyét 1950-ben létesítették a 4343/1949. M.T. sz. rendelet 3. paragrafusa alapján Bács-Bodrog vármegye Magyarországhoz tartozó 3 járásából és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye déli részéből. Kecskemét megyeszékhely lett.

Mivel 1950-ben Czagány Ferencet az MDP javaslatára a Könnyűipari Minisztériumba osztották be, új, megbízható városi vezetőről kellett gondoskodni Kecskeméten. A belügyminiszter 1950. január 17-én kelt leiratával Szelepcsényi Imrét – korábban Cegléd város kommunista polgármesterét, az ott eluralkodó személyi ellentétek megoldásaként – Kecskemét város polgármesterévé nevezték ki. Szelepcsényi Imrét 1950. január 13-i hatállyal iktatták be a polgármesteri székbe.

A munkáscsaládból származó ifjú – apja: Szelepcsényi András, anyja: Halmi Angéla – 3 polgári osztály elvégzése után 1924-től 1927-ig vasesztergályos tanonc volt, 1929-ben került a Weiss Manfréd gyárba. A katonai szolgálat letöltése után 1932-1935-ig, miután szakmájában elhelyezkedni nem tudott, alkalmi munkákból élt. 1935-ben került vissza ismét a Weiss Manfréd gyárba, ahol 1937-ben bekapcsolódott a munkásmozgalomba. Aktív mozgalmi tevékenysége miatt többször letartóztatták, majd 1939-ben fekete listára került. 1942-ig kis üzemekben dolgozott. 1942-ben katonai behívóval a budapesti Tímót utcai tüzészertárba vitték dolgozni. Magyarország német megszállásáig dolgozott itt, majd megszökött, Jugoszláviába akart menekülni, de a csendőrök elfogták. Bizonyíték hiányában azonban szabadonengedték. Ceglédre költözött rokonokhoz. A front elvonulása után 1944. november 10-én jelentkezett a Magyar Kommunista Pártba, részt vett annak ceglédi szervezésében. 1944 decemberétől 1945 áprilisáig Cegléd rendőrpáncsnoka volt, 1945. április 17-én Cegléd polgármesterévé nevezték ki, 1950 januártól pedig Kecskemét polgármestere.

Hét hónapig töltötte be Kecskemét város polgármesteri tisztét. Ezután a közigazgatás átszervezésének döntő részeként az igazgatás minden szintjén (megye, járás, város, község) a tanácsok vették át az irányítást, a végrehajtást pedig az azonos szintű Végrehajtó Bizottságokra bízta. Kecskemét Város Tanácsa 1950. augusztus 15-én alakult, csakúgy mint a 13 tagú VB. Ennek elnöke látta el a korábbi polgármesteri tisztnak megfelelő teendőket. A kecskeméti VB. elnöke Szelepcsényi Imre lett. A polgármester cím megszűnt Kecskeméten és országos viszonylatban is.

1953. november 3-án áthelyezéssel a Megyei Tanácshoz került, elnökhelyettesként dolgozott 1956-ig. A Bács-Kiskun Megyei Tanács VB. – a 17/1956. Korm. sz. rendelet alapján – 1957. január 8-val felmentette elnökhelyettesi funkciója alól Szelepcsényi Imrét. Ezután visszatért Ceglédre, ahol nyugdíjazásáig, 1966. november 30-ig volt Cegléd Város Tanácsa VB. elnöke. (A Magyar Népköztársaság Érdemérem arany fokozatát 1950-ben, a Munka Érdemrend arany fokozatát 1970-ben kapta meg. Felesége: Gulicska Matild.)

Szelepcsényi Imre
1950

Az album szerzője és összeállítója:
Péterné Fehér Mária

Fotók:
Kiss Béla

Nyomdai előkészítés:
Fax-Info Kkt
(76) 471-038

A címlapon:
a kecskeméti városháza épülete,
és a közgyűlési teremben
található polgármesteri szék

Az album
Kecskemét Megyei Jogú Város
támogatásával készült

A kiadvány a
Fax Info Kkt
gondozásában jelent meg

ISBN 963 04 7030 6

Megjelent: 500 példányban

Készült:
a Bács-Ág Kft nyomdájában

Kecskemét
1996

* Arcképüket
nem sikerült fellelni

